Прачытай сам і перадай другому.

Народная Воля

№ 78 (4536)

2 кастрычніка 2020 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою.
Якуб КОЛАС

БЕЗ РЭТУШЫ

Валерый КАРБАЛЕВІЧ

Што стаіць за выкрыццём Нарышкіным антыбеларускай змовы?

Кіраўнік Службы знешняй разведкі Расіі Сяргей Нарышкін выкрыў змову спецслужбаў ЗША супраць Беларусі. Паводле яго, *«Злучаныя Штаты Амерыкі накіравалі каля 20 мільёнаў долараў на арганізацыю антыўрадавых акцый у Беларусі».*

Нейк танна ацэньваецца Беларусь. Па БТ даўно ўжо кажуць пра мільярды долараў, кінутыя на беларускую «каляровую рэвалюцыю». А тут усяго толькі 20 мільёнаў.

Паводле Нарышкіна, радыкальныя нацыяналісты з Беларусі праходзяць падрыхтоўку ў Польшчы, Грузіі, ва Украіне і ў краінах Балтыі пры ўдзеле інструктараў з ЦРУ і Пентагона.

Што азначаюць такія заявы? Вельмі падобна, што гэта ідэалагічная, інфармацыйная падрыхтоўка да нейкіх жорсткіх захадаў супраць пратэстуючага народа. Ці не рыхтуюць у Маскве для Беларусі кітайскую плошчу Цяньаньмэнь узору 1989 года?

Таксама, паводле Нарышкіна, у змове супраць Беларусі ўдзельнічае каталіцкая царква. Гэта цікавы паварот. Дасюль палітычныя рэпрэсіі насілі кропкавы характар, тычыліся асобных людзей ці эканамічных суб'ектаў. А цяпер рыхтуюцца адкрыць агонь па плошчах, калі знішчаюцца цэлыя пласты, слаі, эканамічныя галіны, цэлыя гарызантальныя сеткі? Гэта партыі (Лукашэнка загадаў перарэгістраваць партыі), ІТ-сектар. Вось каталіцкая царква.

Вельмі злавесна выглядае намаляваны Нарышкіным наступны сюжэт: *«Сярод па-экстрэмісцку настроеных працiўнiкаў улад Беларусi, якiя хаваюцца за мяжой, выношваецца план рэзанансный правакацыі: арышт, раненне або нават забойства аднаго з аўтарытэтных святароў».* Калі гаворка ідзе пра арышт, то навошта беларускім уладам удзельнічаць у правакацыі, арганізаванай з-за мяжы? А пра забойства… Ведаеце, пасля гісторыі з Навальным усяго можна чакаць.

ПАЧУЙЦЕ НАС...

Сядзець забараняецца?

30 верасня беларускія студэнты зладзілі сядзячую забастоўку.

Паводле інфармацыі тэлеграм-канала *studenty2020*, у Мінску ў акцыі бралі ўдзел навучэнцы дзясятка ўніверсітэтаў – БДУ, БНТУ, Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага эканамічнага і Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэтаў, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, Універсітэта фізічнай культуры і Аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта…

Маладыя людзі проста сядзелі на прыступках у сваіх навучальных установах альбо на вуліцы, але гэта не ўсім спадабалася. У некаторых ВНУ адміністрацыя пагражала студэнтам рэпрэсіямі і затрыманнямі, хаця трэба сказаць, што акцыі былі нешматлюдныя.

Як жартуюць дасціпнікі ў сацыяльных сетках: "*У Беларусі дазваляецца альбо стаяць на каленях, альбо сядзець толькі па рашэнні суда*".

Віктар ШПАК.

ЦИФРЫ

Бюджет за январь–август исполнен с дефицитом

Минфин опубликовал информацию об исполнении бюджета.

По сообщению Минфина, доходы бюджета сектора государственного управления за январь–август 2020 года сложились в сумме 33,4 млрд рублей, или 62,9 процента уточненного годового плана.

Доходы республиканского бюджета составили 14,5 млрд рублей, или 57,2 процента уточненного годового плана.

Поступление НДС составило 8,4 млрд рублей, или 68,2%. Налога на прибыль поступило 1,5 млрд рублей, или 36,5%. Акцизы поступили в сумме 2 млрд рублей, или 63,1%. Доходы от внешнеэкономической деятельности составили 2,3 млрд, или 47,8%.

Поступления в Фонд социальной защиты населения составили 11,4 млрд рублей, или 66,1%.

По состоянию на 1 сентября 2020 года задолженность по налогам и сборам составила 147,9 млн рублей.

Расходы бюджета сектора государственного управления за январь–август 2020 года составили 34,9 млрд рублей, или 62,2%.

Расходы республиканского бюджета составили 16,0 млрд рублей, или 58,2%.

На общегосударственную деятельность направлено 7,7 млрд (58,7%), на финансирование национальной экономики – 3,5 млрд рублей (60,8%), на финансирование социальной сферы (социальная политика, образование, здравоохранение, физическая культура, спорт, культура и средства массовой информации) – 11,4 млрд (62,4%).

Расходы Фонда социальной защиты населения составили 11,2 млрд рублей, или 65,3%.

Дефицит (превышение расходов над доходами) бюджета сектора государственного управления за январь–август 2020 года сложился в сумме -1,5 млрд рублей.

Дефицит республиканского бюджета сложился в размере -1,5 млрд рублей.

Профицит бюджета Фонда социальной защиты населения составил 0,2 млрд рублей.

ВІНШУЕМ!

Яшчэ адна ўзнагарода Алеся Бяляцкага

Вядомы беларускі праваабаронца стаў лаўрэатам прэстыжнай міжнароднай прэміі "За годны лад жыцця".

Шведскі фонд *Right Livelihood Award Foundation* назваў лаўрэатаў штогадовай прэміі, і сярод чатырох асоб – кіраўнік пазбаўленага рэгістрацыі праваабарончага цэнтра «Вясна» **Алесь Бяляцкі**.

Алесь Бяляцкі і сябры «Вясны» неаднаразова падвяргаліся пераследу з боку ўлад за ахвярную праваабарончую дзейнасць. У 2011 годзе Бяляцкі быў асуджаны на 4,5 года пазбаўлення волі. Пад ціскам беларускага грамадства і міжнароднай супольнасці ўлады былі вымушаны вызваліць Алеся датэрмінова летам 2014 года.

«*Прэмія, якой мяне ўганаравалі ў гэты драматычны для гісторыі Беларусі момант, з'яўляецца важнай падтрымкай для ўсяго беларускага грамадства, якое сёння хоча дэмакратычных змен, якое дабіваецца, каб правы чалавека ў Беларусі шанаваліся і выконваліся*», – адзначыў, каментуючы ўручэнне міжнароднай прэміі, беларускі праваабаронца.

ПОЗИЦИЯ

«Верю в лучшее будущее для белорусского народа»

Посол в Аргентине подал в отставку

Посол Беларуси в Аргентине и по совместительству в Республике Чили, Парагвае, Перу **Владимир Астапенко** подал в отставку в день инаугурации Александра Лукашенко. Об этом посол рассказал *TUT.BY*.

– Действительно, 23 сентября я подал заявление об освобождении от занимаемой должности по соглашению сторон в соответствии с п.1 части второй статьи 35 Трудового кодекса Республики Беларусь. Сейчас жду принятия соответствующего указа, до этого момента формально остаюсь на службе. Верю в лучшее будущее для белорусского народа! – сказал Владимир Астапенко.

На вопрос, что стало причиной написания заявления, посол Астапенко попросил обратить внимание на дату его подачи. 23 сентября, напомним, прошла «тайная» инаугурация Александра Лукашенко, дату которой заранее официально никто не озвучивал.

Владимир Астапенко – карьерный дипломат, начинал свою работу третьим секретарем МИД Белорусской ССР. Занимал пост замминистра иностранных дел, работал в ряде посольств. В 2018 году был назначен послом Беларуси в Аргентинской Республике, а позже – послом в Чили, Парагвае и Перу по совместительству.

В отставку на днях также подал старший советник посольства Беларуси в Латвии **Андрей Авраменко**. Об уходе из МИД он сообщил на своей странице себя в соцсетях.

Напомним: после президентских выборов ряд дипломатов покинули МИД из-за своей гражданской позиции, озвученной публично. Постов и/или дипломатического ранга лишились послы Беларуси в Испании, Латвии и Словакии. Сотрудника центрального аппарата, начальника историко-архивного отделения МИД Вячеслава **Казаченка**, вышедшего на пикет против насилия в стране, уволили из внешнеполитического ведомства по статье, глава департамента Северной Америки и Западной Европы **Андрей Бушило** и первый секретарь управления Европы МИД **Павел Слюнькин** сами ушли в отставку.

Елена Толкачева/TUT.BY.

ВНИМАНИЕ!

Коронавирус в наступлении!

В Беларуси на 1 октября зарегистрированы 79.019 человек с положительным тестом на COVID-19. Прирост за сутки – 388 новых случаев.

За весь период распространения инфекции на территории страны умерли 839 пациентов (плюс шесть за последние сутки).

Кстати, 1 октября в Беларуси началась вакцинация от коронавирусной инфекции российской вакциной. Первые два пациента, которые решили стать добровольцами, привились в 28-й поликлинике Минска.

Исполняющий обязанности министра здравоохранения **Дмитрий Пиневич** отметил, что уже более 4 тысяч белорусов выразили желание принять участие в вакцинации. Но только 100 человек получат возможность привиться от коронавируса препаратом, разработанным в Национальном исследовательском центре эпидемиологии и микробиологии имени Н.Ф.Гамалеи Минздрава России.

Сергей ЗАБЛОЦКИЙ.

ПРАТЭСТ

ЗАЯВА
Рады ГА «Саюз беларускіх пісьменнікаў»

28 верасня стала вядома, што сябра Прэзідыума Каардынацыйнай рады, лаўрэат Нобелеўскай прэміі пісьменніца Святлана Алексіевіч з'ехала з Беларусі на запланаванае раней лячэнне і працу над новай кнігай у Нямеччыну. Беларускія дзяржаўныя СМІ і найперш тэлебачанне скарысталі гэты момант, каб у чарговы раз ачарніць добрае імя сусветна вядомай пісьменніцы і паіранізаваць з яе вымушанага ад'езду. У прыватнасці, было выказанае меркаванне, цытуем, што "ў альтэрнатыўшчыкаў цяпер можа з'явіцца яшчэ адзін саюз пісьменнікаў за мяжою".

Лічым неабходным паведаміць тым, хто забыўся ці робіць выгляд, што не ведае: такой патрэбы няма. Святлана Алексіевіч з'яўляецца дзейным сябрам Рады нашага Саюза беларускіх пісьменнікаў, які вось ужо на працягу 26 гадоў, з першых дзён прыходу Аляксандра Лукашэнкі да ўлады, паслядоўна адстойвае правы беларускага народа на сваю дзяржаву, мову, культуру і літаратуру, за што пацярпеў жорсткі пераслед. Наш Саюз гвалтоўна пазбавілі ўласнага памяшкання – Дома літаратара ў цэнтры Мінска – і асноўных літаратурных выданняў. З гэтай прычыны на працягу многіх гадоў Саюз беларускіх пісьменнікаў працуе ў роднай краіне практычна ва ўмовах "унутранай эміграцыі".

Нагадаем, што наш Саюз быў заснаваны ў 1934 годзе класікамі беларускай літаратуры Янкам Купалам, Якубам Коласам ды інш. Нягледзячы на стварэнне ў 2006 г. лаяльнага да ўладаў Саюза пісьменнікаў Беларусі, у наш Саюз прынцыпова ўваходзілі ўсе Народныя пісьменнікі Беларусі, а таксама самыя вядомыя і папулярныя беларускія літаратары, у тым ліку і, падкрэслім яшчэ раз, Святлана Алексіевіч.

Рада Саюза беларускіх пісьменнікаў пасля чарговых выбараў Прэзідэнта адной з першых, ужо ранкам 10 жніўня, заявіла, што яна выступае за спыненне гвалту, вызваленне ўсіх палітзняволеных, адстаўку А. Лукашэнкі і правядзенне справядлівых і празрыстых выбараў Прэзідэнта з новым складам Цэнтральнай выбарчай камісіі і ўдзелам міжнародных назіральнікаў. Падзеі, што адбыліся пасля, масавыя мітынгі і дэманстрацыі пратэсту, якія праходзілі і праходзяць па ўсёй Беларусі вось ужо больш як 50 дзён і на якія толькі ў Мінску збіраецца ад 100 да 300 тысячаў жыхароў, а таксама жорсткія расправы ўладаў над дэманстрантамі, арышты і суды над імі, перакрыццё інтэрнэту ды інфармацыйных сайтаў, нематываваныя арышты больш за 15 тысячаў грамадзянаў Беларусі, толькі пацвердзілі справядлівасць гэтых патрабаванняў.

Рада Саюза беларускіх пісьменнікаў выказвае сваю падтрымку Каардынацыйнай радзе і асабіста Святлане Алексіевіч і прызнае Каардынацыйную раду паўнамоцным прадстаўніком беларускага народа, які можа весці перамовы аб будучыні нашай краіны.

Рада Саюза беларускіх пісьменнікаў звяртаецца да кіраўнікоў дзяржаў-суседак Беларусі – Латвіі, Літвы, Польшчы, Расіі, Украіны – не быць староннімі назіральнікамі за тым, што адбываецца ў нашай краіне, а зрабіць захады дзеля прымусу беларускіх уладаў да дыялогу з беларускім народам і ягоным прадстаўніком – Прэзідыумам Каардынацыйнай рады. Толькі дэмакратычная суверэнная Рэспубліка Беларусь можа быць паўнавартасным чальцом міжнароднай супольнасці.

Рада Саюза беларускіх пісьменнікаў яшчэ раз пацвярджае свае ранейшыя патрабаванні правядзення новых выбараў Прэзідэнта краіны, вызвалення ўсіх палітзняволеных і спынення гвалту сілавых структураў над сваім народам.

1 кастрычніка 2020 года.

СИТУАЦИЯ

Госдолг Беларуси увеличился на 13 миллиардов рублей

Государственный долг Беларуси увеличился по сравнению с началом 2020 года на 13 млрд рублей, или на 29,1%, и на 1 сентября составил 57,8 млрд рублей, сообщает Министерство финансов.

Внешний госдолг составил 17,7 млрд долларов, увеличившись с начала года на 0,6 млрд долларов, или на 3,6%.

В январе–августе 2020 года привлечены внешние государственные займы на сумму, эквивалентную 1 млрд 921,2 млн долларов: 1391,5 млн долларов – облигации, размещаемые на внешних финансовых рынках; 429,2 млн долларов – правительства и банков РФ; 56,2 млн долларов – Экспортно-импортного банка КНР; 38,1 млн долларов – МБРР; 6,2 млн долларов – ЕБРР и Северного инвестиционного банка.

На погашение внешнего госдолга в январе–августе направлено 1 млрд 165,6 млн долларов: 533,3 млн долларов – правительство и банки РФ; 387,1 млн долларов – банки КНР; 176,6 млн долларов – ЕФСР; 66,6 млн долларов – МБРР; 1,3 млн долларов – ЕБРР и СИБ; 0,7 млн долларов – Товарно-кредитная корпорация США.

По данным Минфина, внутренний государственный долг по состоянию на 1 сентября составил 10,6 млрд рублей, увеличившись с начала года на 1,8 млрд рублей, или на 20,6%.

В январе–августе 2020 года размещено внутренних валютных и рублевых государственных облигаций для юридических и физических лиц на сумму, эквивалентную 294,1 млн долларов и 200 млн рублей. Погашено валютных и рублевых государственных облигаций для юридических и физических лиц на сумму, эквивалентную 466,4 млн долларов и 161,2 млн рублей.

Напомним, российский президент Владимир Путин после встречи с Александром Лукашенко 14 сентября в Сочи сообщил, что *«Россия предоставит Беларуси в этот сложный момент кредит государственный – 1,5 млрд долларов».*

«Обещанный кредит будет выделяться частями», – сказал министр финансов России Антон Силуанов.

Согласно параметрам бюджета, в 2020 году Беларусь должна направить на обслуживание государственного долга 2,9 млрд рублей, на погашение основного долга – 6 млрд. Более 85% расходов связаны с выплатами в пользу РФ, КНР и ЕФСР.

В связи с пандемией белорусские власти решили увеличить лимит внутреннего госдолга на 1,25 млрд рублей в 2020 году. Кроме того, правительство инициировало переговорный процесс с внешними кредиторами о привлечении 3 млрд долларов.

В июне власти Беларуси разместили два выпуска евробондов на 1,25 млрд долларов. Средства будут направлены на рефинансирование платежей по госдолгу в текущем году.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

У знак салідарнасці…

На гэтым тыдні Беларускі гандбольны клуб «Віцязь-Леон» адмовіўся праводзіць матч чэмпіянату Беларусі з-за арышту баскетбалісткі Алены Леўчанка.

Клуб заранеі паведаміў Федэрацыі гандбола Беларусі, што не выйдзе на пляцоўку ў гульні супраць «Машэкі».

Як растлумачылі ў камандзе, арышт Леўчанка яны лічаць незаконным і пратэстуюць супраць ціску на грамадзян Беларусі.

Нагадаем, што 30 верасня Алена Леўчанка была арыштавана на 15 сутак за ўдзел у несанкцыянаваным масавым мерапрыемстве.

Спартсменка выступала за зборную з 2001 года, двойчы гуляла ў складзе нацыянальнай каманды на Алімпійскіх гульнях. У свой час згулялa ў фінале жаночай НБА, а таксама прызнавалася лепшай цэнтравой чэмпіянату свету.

(Працяг тэмы чытайце на 8-й старонцы.)

ПЕРАСЛЕД

Замацавалі на тэлевежы пратэстную сімволіку – 10 сутак арышту

Два работнікі "Гродна-Азота" каля 11 гадзін вечара прабраліся на тэрыторыю гродзенскай тэлевежы, якая ахоўваецца, забраліся наверх і прымацавалі там бел-чырвона белы сцяг, але іх адразу і затрымалі.

Суд Ленінскага раёна Гродна пакараў абодвух 10 суткамі арышту.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

К СВЕДЕНИЮ!

Цена на гречку не будет «кусаться»

Снова продлено регулирование цен на гречку до 31 декабря 2020 года. Это решение согласовала Евразийская экономическая комиссия, чтобы поспособствовать *«обеспечению доступности социально значимого продукта для населения»*. Ценовое регулирование на «проблемную» гречку продлевается уже третий раз за год.

Государственное регулирование цен на гречку было установлено в ноябре 2019 года. Это решение действовало до 28 января 2020-го. После этого регулирование цен продлевалось еще дважды: сначала – до 28 апреля, потом – до 30 сентября. Нынешнее ограничение будет действовать до конца 2020 года.

Введение ценового регулирования в прошлом году было связано с сокращением валового сбора гречихи в России и, как следствие, ростом цен на гречневую крупу, говорится на сайте Евразийской экономической комиссии. В результате было решено ограничить уровень предельной максимальной торговой надбавки до 25% от стоимости товара.

В 2019 году гречка оказалась в лидерах по росту цен. За восемь месяцев 2020 года гречневая крупа, по данным Белстата, подорожала на 24,9% (август 2020-го к декабрю 2019-го).

ОБРАЩЕНИЕ

Валерий ЦЕПКАЛО,

экс-претендент на должность президента Беларуси, экс-глава Парка высоких технологий

Призываю встать на сторону народа!

Вполне понятно, почему «правоохранительные органы» стоят на стороне власти, и вполне понятно, чем это закончится.

Опыт стран Латинской Америки показывает, что правоохранительные органы не понесут наказания только в двух случаях: если власть будет передана от отца к сыну, либо если власть приобретается путем военного переворота.

В нынешних условиях эти сценарии маловероятны для Беларуси.

Мы понимаем, что живем в век современных технологий, в век, когда ни одно преступление не будет забыто, не будет скрыто. Все преступления фиксируются.

Исторический опыт говорит о том, что все те, кто уже совершил преступления, все те, кто уже издевался над белорусами, осуществлял насилие, прежде всего над личностью человека, все они безусловно понесут уголовную и другую предусмотренную законодательством ответственность.

Но есть еще те, кто не запятнал себя фактами пыток, насилием, применением грубой силы и издевательствами в отношении мирных граждан. Есть еще те, кто помнит слова, которые он приносил в качестве присяги. Есть еще те, для кого слова «честь», «достоинство», «мужество», «отечество», «народ» не просто пустые звуки.

Я призываю их сегодня сделать правильный выбор и встать на сторону народа. Это неизбежный шаг, который предопределен исторически просто потому, что Лукашенко сегодня уже политический труп.

При непризнании со стороны Европейского Союза Беларусь как самостоятельное государство существовать не может.

Я думаю, что уже очень скоро начнет меняться отношение к событиям в Беларуси со стороны российского руководства.

Для российского народа совершенно небезразлично, как его будут воспринимать белорусы. Как и для белорусского народа совершенно небезразлично, как воспринимают в России наши действия и все то, что мы делаем.

ТРЫВОЖНАЯ СІТУАЦЫЯ

Прадпрыемства працуе, але людзі абураны тым, што адбываецца ў краіне

Карэспандэнт "Народнай Волі" спрабаваў даведацца аб сітуацыі, якая складваецца на адным з буйнейшых хімічных прадпрыемстваў краіны – ААТ "Гродна Азот".

Яшчэ на мінулым тыдні розныя тэлеграм-каналы паведамілі аб тым, што на ААТ "Гродна-Азот" некаторыя работнікі (лічбы называюцца самыя розныя, аж да 100 чалавек) нібыта заявілі аб сваіх планах на звальненне.

Прычынай такіх настрояў называлі салідарнасць з асуджаным на 5 сутак калегам, якога затрымалі падчас пратэстных акцый.

"Народная Воля" паразмаўляла з кіраўніком Незалежнага прафсаюза "Гродна Азот" **Андрэем Ханевічам**. Ён распавёў, што насамрэч работнікі адной са змен цэха "Аміяк-3" (гэта каля 15–20 чалавек) напісалі заявы аб звальненні, але пакуль не перадалі іх кіраўніцтву. Яны не хацелі прымаць змену, адмаўляліся ад выканання работы.

Да іх прыязджалі прадстаўнікі адміністрацыі і вялі перамовы. Пакуль дамовіліся працаваць.

"Я і сам іх прасіў не падаваць заявы на звальненне, бо адміністрацыя можа самых актыўных звольніць, а астатнім сказаць, што ў іх кантракты і, маўляў, ідзіце працаваць", – распавядае Ханевіч.

Праўда, больш за дзесяць чалавек з гэтага цэха, паводле яго слоў, потым напісалі заявы на ўступленне ў Незалежны прафсаюз.

Наконт таго, што тых, хто напісаў заяву на звальненне, каля сотні, Ханевіч нічога пэўнага сказаць не можа, паколькі такой колькасці заяў не бачыў.

Ён, аднак, звяртае ўвагу: абстаноўка на прадпрыемстве напружаная, людзі вельмі абураны тым, што адбываецца ў краіне.

"Людзям трэба выплюхнуць увесь негатыў, які сабраўся, а няма куды, – разважае прафсаюзны лідар. – *А нестабільнасць у краіне зацягваецца, і гэта ўсіх трывожыць".*

Тым часам адміністрацыя прадпрыемства заявіла, што на заводзе дынаміка змянення колькасці прынятых і звольненых прыкладна такая ж, як і летась. Там таксама паведамілі, што масавых заяў на звальненне ад сваіх работнікаў не атрымлівалі. Не пацвердзілі ў адміністрацыі і факты таго, што нехта з работнікаў прадпрыемства выстаўляў нейкія патрабаванні пад пагрозай звальнення.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

БЕЗ РЕТУШИ

«Я не понимала, как переживу ночь в таких условиях…»

Почему юрист из Борисова считает, что наше законодательство нужно полностью пересматривать.

ИЗ ВИДЕОРОЛИКА

Здравствуйте! Меня зовут Людмила Хотько. Мне 25 лет. Я работаю юристом.

15 сентября около семи часов вечера позвонили в домофон. Открыла дверь. Мне сказали, что я прохожу как свидетель по какому-то делу и меня хотят сопроводить на Строителей, 14 *(в отдел милиции. – Ред.)*.

За мной приехали три милиционера, как за особо опасной. Ну, собственно, я сама села в машину, не сопротивлялась. Мы приехали на Строителей, 14. Мне очень долго не говорили, что вообще происходит, зачем я там сижу. Просидела около часа, только после этого мне распечатали протокол, где было написано, что я задержана за участие в массовом мероприятии 12 сентября. Сказали: вы же понимаете, за что вас задерживают? Нет, говорю, не понимаю, объясните. Мне так никто ничего и не объяснил. Сказали: проходите на обыск, снимайте шнурки, сегодня вы ночуете здесь. Выхода у меня не было. Я просила адвоката, но услышала: вы же понимаете, что это бессмысленно просить адвоката, никто вам его не предоставит. Так что просто подпишите протокол и идите ночевать в камеру.

Протокол я не подписывала, написала, что не согласна с предъявленными обвинениями. Ну, опять же, это не спасло. Ночь провела в ИВС. Благо, что у меня была хорошая сокамерница, нам было весело, хотя поначалу было очень тяжело, потому что трудно понять: за что, почему, только что сидела дома, а уже в камере нахожусь.

Утром был суд. Два свидетеля сказали, что видели меня там *(на акции. – Ред.)*, что я активно участвовала. Правда, один сказал, что я была с шариками, а второй сказал, что я была без шариков. Я пыталась судье указать на это: посмотрите, они путаются в показаниях, но судья это проигнорировал, к сожалению.

– Сколько нарушений вы насчитали?

– Два как минимум. Это то, что меня забрали из дома, при этом не сказав, с какими целями меня забирают. Второе было то, что мне не разрешили связаться с моими родственниками и сказать, где я. До последнего не разрешали; уже когда меня вели в сам ИВС, я просто настаивала на том, чтобы мне дали позвонить хотя бы мужу и сказать ему, что я остаюсь здесь на ночь и чтобы он позвонил на мою работу, сообщил, где я. Один из сотрудников милиции пошел навстречу и дал свой личный мобильный телефон, чтобы я набрала мужа. Хотя они обязаны были либо дать мне позвонить, либо сами сообщить моим родственникам. Ну и третье – это, конечно, то, что на суде к материалам моего дела не было приложено ничего: ни видеозаписи со стороны свидетелей, хотя они говорили, что она есть, где видно, что я призываю к чему-то людей, стою с шариками, кричу, ни с моей стороны не были учтены показания о том, что я была в тот момент с мужем – я встречала его с работы, и мы пили кофе. То есть в протоколе и сами свидетели все равно настаивали на том, что я была одна почему-то. Хорошо, конечно, что моего мужа не привлекли, но важна сама суть: очевидно, что я была в тот день с мужем, а они это не хотели даже рассматривать, как и не хотели привлекать никаких свидетелей. То есть мои права как задержанного совершенно не соблюдались.

– Ваша реакция на задержание?

– Первое что было – это шок. В принципе, я понимала, почему за мной приехали. Потому что у меня уже была профилактическая беседа с сотрудниками милиции, поэтому я понимала, что, скорее всего, меня уже забирают в ИВС. Ну, конечно, я до последнего верила, что это не так. Я же все-таки юрист, у меня есть какое-то понимание законности, и я до последнего верила, что все будет по закону. Ну, конечно, к сожалению все произошло не так. И когда я уже попала туда и поняла, что меня там ставят, какое-то разочарование, наверное, отчаяние испытала, потому что я никогда не подумала, что я попаду в такую ситуацию. Просто я не могла в это поверить. Конечно, когда меня уже в саму камеру посадили, я там была сначала одна, то я, конечно, расплакалась, я не знала, что мне делать. Я понимала, что на работе будут проблемы, что об этом, естественно, сообщат и все узнают, ну и в целом я не понимала, как переживу ночь в таких условиях: там отвратительно пахло, было очень холодно, я не понимала, как я вообще до утра доживу в таких обстоятельствах, но хорошо, что Марина была со мной и мы хоть както друг друга поддерживали. Нормально дожили до утра. Все было нормально.

– Как отреагировали на работе?

– Меня предупредили о том, что об этом знают и что какие-то меры ко мне, скорее всего, будут применены, пока нет ничего конкретного. Но я думаю, что, скорее всего, мне будет продлен контракт, который у меня заканчивается относительно скоро.

– Ваше мнение о митингах?

– На каждом несанкционированном митинге, на котором я была, рассказывала сотрудникам милиции, которые подходили, что у нас есть замечательная Конституция, где в статье 35, насколько я помню, написано, что мы имеем право на мирное шествие. Собственно, это и есть мирное шествие. Мы ничего не крушим, не громим, никого не убиваем, мы просто требуем, чтобы нас услышали, поэтому они, конечно, полностью законны. Есть Декларация о правах человека, где также закреплено, что, в принципе, люди имеют право на мирное шествие и на выражение своих политических и какихлибо других точек зрения. То, что сейчас происходит, – это нарушение прав человека.

– Согласны ли с размером штрафа?

– Штраф 15 базовых величин, скорее всего, буду обжаловать. Мне немножко жалко две базовые платить за эту процедуру, но, наверное, я все-таки выделю из бюджета и обжалую хотя бы для того, чтобы там немножко пошевелились, в суде том же.

– Законы в Беларуси работают?

– Работают очень однобоко. Скажем так, для сотрудников милиции сейчас, для правоохранительных органов в целом они работают очень хорошо. Их защищают, их обеспечивают всем необходимым, а законодательство других сфер, всё, что касается обычных людей, то, конечно, всё игнорируется. В целом, я считаю, законодательство наше нужно полностью пересматривать, потому что оно не работает на людей, а оно работает на власть.

– Были ли угрозы и давление в ваш адрес?

– Давление постоянно оказывается. В последний раз, когда меня задержали 15 сентября, мне один милиционер в открытую сказал: ну вот чего ты этим занимаешься, тебе 25 лет, иди детей рожай, зачем тебе этим заниматься? Также вот буквально на днях, наверное, 20 сентября, мне начали приходить сообщения от неизвестных людей в «Телеграме». Они писали полностью мои фамилию, имя, отчество: мы вот вас видели в Жодино в эти выходные (хотя я там не была) и как бы предупредили, что будьте осторожны, потому что могут быть к вам применены всякие там санкции, мы бы на вашем месте поаккуратнее ходили и все такое и задумались о своем будущем… Я попросила передать привет всем сотрудникам милиции. Сказали: хорошо, обязательно передадим, но вы будьте аккуратны, мы за вами следим.

– Что скажете про разных комментаторов в интернете?

– Я считаю, что они на самом деле боятся, поэтому так и говорят. То есть они поэтому громче всех кричат, и мне кажется, что все это от страха. От страха каких-то перемен, у них была, наверное, не самая лучшая молодость, поэтому они боятся вернуться в то время, и, наверное, их можно понять отчасти.

А насчет избиения – я теперь уже четко могу всем ответить, кто говорит, что избиений никаких не было на самом деле. Вот 15-го числа, пока я ждала, когда нам освободят камеру в ИВС, потому что не было свободных, к сожалению, я общалась с сотрудником милиции, который мне в открытую признался: да, 9–10 били, сильно били, было такое, но сейчас же не бьем, тебя же вот не побили. Ну, я говорю: спасибо за то, что не побили. То есть я считаю, что в стране, где милиционер свободно говорит о том, что ну да, били людей, для них это норма, это говорит о том, что в стране проблемы определенные есть. И все эти сторонники нынешней власти просто должны понимать, что этот режим рано или поздно коснется каждого. Сегодня избили там непонятного человека, а завтра изобьют твоего соседа, друга, брата, сына. Рано или поздно это коснется всех.

(Ex-press.by)

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Александр ФЕДУТА

Театр во… дворе

Последнее событие, убедившее меня в особой роли театра сегодня, –труппа Гродненского областного драматического театра 26 сентября сыграла отмененный спектакль не на специально оборудованной сцене и со зрителями в зале, а в… одном из дворов.

Его смотрели 400 человек. Аншлаг. Столько могло бы посмотреть и в зале. Но посмотрели на улице.

Посмотрели «451 градус по Фаренгейту».

Для незнающих или забывших: это температура, при которой горит бумага. Температура, при которой сжигают книги.

Рэй Брэдбери, великий американский фантаст, написал свой роман как предупреждение. Книги можно сжечь. И их будут сжигать. Но нельзя сжечь человеческий разум, человеческие эмоции. Книги можно запретить. Но нельзя заставить людей забыть Библию и «Дон-Кихота», Шекспира и Пушкина, Марка Твена и Короткевича, Стендаля и Данте. Нельзя. Потому что без них нет жизни.

В романе Брэдбери говорится о власти, которая получила возможность определять, что хорошо, а что – нет, что правильно, а что заслуживает порицания. Людей там хватают на улицах лишь потому, что подозревают: у них могут быть книги. И сжигают их дома, потому что те, кто читает книги, должны быть наказаны.

Но в какой-то момент главный герой прозревает. И обращает пламя против тех, кто приказывает ему сжечь книги.

В репортаже со двора, где прошел отмененный на сцене спектакль, отмечалось: в этот момент зрители взволнованно начали шептаться. Потому что слишком понятное желание возникало в последние месяцы у многих.

«Задние ряды» – те, кого в зале назвали бы «галеркой», – вслушивались и вглядывались в происходящее, когда за спинами их самих стояли серые автозаки. Не красные пожарные автомобили, описанные у Брэдбери. Но тоже – сменившие свои функции. У Брэдбери задача новых пожарных была не в том, чтобы тушить пламя, а в том, чтобы поджигать груды книг, раздувать огонь. А здесь вместо того, чтобы охранять покой граждан, «правоохранители» били их дубинками, калечили, заставляли признаваться в том, чего люди не совершали. Параллель кошмарная, но совершенно не фантастическая.

Во время гродненского спектакля все обошлось, судя по всему, мирно. На этот раз автозаки уехали пустыми. Возможно, те, кто сидел за рулем, захотели досмотреть спектакль до конца.

Для меня это важно по двум личным причинам.

Первая: Гродненский облдрамтеатр был первым театром, куда мама водила меня еще школьником. Я помню первые спектакли, которые видел – страшно подумать – в 1971 году. И самый первый – новогоднюю сказку «Жила-была Сыроежка». В старом еще здании, на площади Ленина, где сейчас кукольный театр.

Вторая: роман Рэя Брэдбери до сих пор одна из моих самых любимых книг. Страшная по силе воздействия. А сейчас еще и страшная по силе предвидения.

Но есть еще одна причина. Театр, как писал великий британский режиссер Питер Брук, начинается тогда, когда хотя бы один человек пытается сказать языком искусства что-то важное еще одному человеку. Для театра нужно двое – не меньше.

И язык искусства становится языком всеобъемлющим. Языком правды. Высшей правды. В конце концов, весь мир – театр, если следовать Шекспиру.

Я не знаю, где будут играть свои постановки купаловцы, всем коллективом ушедшие из театра в знак протеста против того, что власти творят в стране. Но я убежден: опыт Свободного театра во главе с Николаем Халезиным, играющего за пределами родины, но остающегося при этом мощным фактором идеологического воздействия в Беларуси, будет востребован сегодня.

Можно запретить играть спектакли в Гродненском областном театре. Но гродненцы будут смотреть постановки своей труппы во дворах, на улицах, в квартирах.

Да, у этих спектаклей не будет государственного финансирования. И это очень тяжело – для самих актеров и режиссеров. Но через какое-то время каждый из них, или большинство, трудоустроится. И профессиональный театр превратится в великолепную полупрофессиональную студию, где самореализация будет важнее того факта, что зарабатывают все эти люди в другом месте.

Именно театр становится сегодня важнейшим из искусств для свободной и свободно мыслящей Беларуси. Оставим лукашенкам их солодух и сестер груздевых. Они для нас – чужие милые, не более. Так почему мы должны удерживать их с собой? Пусть останутся тем, для кого они реально значат больше Брэдбери и Купалы, больше Пинигина и Мушперта.

А себе мы оставим – Театр. То есть – весь мир!

НЕЗВЫЧАЙНЫ ВЫПАДАК

«Не магла застацца ўбаку»

Прыехала са Швейцарыі на радзіму і апынулася за кратамі

Беларуску **Наталлю Хершэ** са Швейцарыі арыштавалі на 15 сутак за ўдзел у жаночым маршы ў Мінску 19 верасня. Цяпер яе падазраюць у супраціўленні супрацоўніку органаў унутраных спраў з прымяненнем гвалту (артыкул 363.2 КК).

Брат Наталлі Генадзь жыве ў Маладзечне, раней працаваў доктарам, цяпер – у фармацэўтычнай кампаніі. Ён расказаў Радыё Свабода, што сястра прыехала ў Беларусь амаль два тыдні таму, яна спынілася ў Мінску на кватэры сваёй сяброўкі.

– *Наталля хацела на свае вочы пабачыць, што адбываецца ў Беларусі, і ўзяць удзел у мірных акцыях,* – кажа брат затрыманай. – *У той дзень яна была разам з усімі, хто прыйшоў ратаваць хлопчыка Арцёма, якога забралі ў прытулак у маці-актывісткі. Пасля таго як Арцёма вярнулі бацькам, Наталля разам з іншымі жанчынамі пайшла на "Марш салідарнасці".*

Генадзь дадае, што сачыў за гэтым маршам анлайн і ўбачыў у калоне сваю сястру з разгорнутым бел-чырвона-белым сцягам.

– *Яна даволі яркая асоба і трапіла на здымкі,* – гаворыць ён. – *Калі пайшла інфармацыя пра затрыманні, я ёй патэлефанаваў. Чую жаночы голас: "Якое права вы маеце нас затрымліваць? Што мы парушылі?" Потым Наталля сказала мне, што яе затрымалі. Яшчэ мы перапісваліся праз вайбер, калі яна была ўжо ў аўтазаку. У той дзень схапілі каля 300 чалавек, і мы спадзяваліся, што яе хутка адпусцяць, бо яна нічога не парушала. Але яе не адпусцілі, як і яшчэ 17 чалавек, а даставілі ў ізалятар на Акрэсціна.*

Пра тое, што сястра на Акрэсціна, Генадзь даведаўся толькі ў панядзелак, бо ў міліцыі раней яму не давалі інфармацыі. 22 верасня яе справу разглядаў суд Савецкага раёна г.Мінска і пакараў 15 суткамі арышту паводле артыкула 23.34 аб масавых мерапрыемствах.

– *Я не мог зразумець, чаму такое жорсткае пакаранне, бо сотні ж чалавек адпусцілі,* – кажа Генадзь.

…Нібыта сарвала балаклаву з амапаўца

Пазней Генадзю стала вядома, што Наталлі таксама інкрымінуюць абвінавачанне паводле крымінальнага артыкула 363.2 (супраціўленне супрацоўніку органаў унутраных спраў з прымяненнем гвалту альбо пагрозай яго прымянення) за тое, што яна нібыта сарвала балаклаву з амапаўца. Генадзь звярнуўся да ўдзельніц маршу, якія былі разам з Наталляй. Мужчына просіць іх адгукнуцца.

– *Былі выпадкі, калі жанчыны зрывалі маскі з амапаўцаў,* – кажа ён. – *Але гэта, я лічу, ніякая не крымінальная справа, калі жанчына зрывае маску з чалавека, які чыніць гвалтоўныя дзеянні і не прадстаўляецца. Яе затрымлівалі чацвёра. Я думаю, што гэтыя беспадстаўныя абвінавачанні рассыплюцца.*

– *У аўтазак яе цягнулі чатыры амапаўцы, і адзін быў без балаклавы,* – працягвае Генадзь. – *Я не думаю, што такая далікатная жанчына магла прымяніць гвалт да сілавіка.*

Наталлю судзілі як грамадзянку Беларусі, але яна мае і пашпарт Швейцарыі, дзе выйшла замуж і жыве больш за дзесяць гадоў.

Узяла адпачынак, каб прыехаць у Беларусь

Наталля ў Беларусі скончыла эканамічны ўніверсітэт і працавала бухгалтаркай. Але з'ехала за мяжу, бо ёй не падабалася палітычная сітуацыя ў краіне і яна не бачыла тут для сябе ніякіх перспектыў.

– *У яе быў адпачынак, і яна вырашыла прыехаць у Беларусь. Казала, што не можа застацца ўбаку, бо лічыць сябе беларускай.*

Генадзь падтрымлівае сваю сястру і перакананы, што мірныя пратэсты абавязкова будуць мець вынік.

– *Народнае мірнае паўстанне дасць вынік. Наталля казала, што не можа быць у гэтыя хвіліны не ў Беларусі, і яна прыляцела сюды, каб выказаць сваю грамадзянскую пазіцыю. І гэтую далікатную жанчыну асудзіць на 15 сутак ды яшчэ прышыць крымінальную справу – гэта сваволя. Помста ўлад, людзей у масках, якія не разумеюць, што твораць. Але ранейшай Беларусі ўжо не будзе. Рэжым прагніў, і тайная інаўгурацыя гэта ярка паказала,* – упэўнены Генадзь.

НУ І НУ!

Восем пратаколаў за гукавы сігнал?

Актывіста Змiцера Дашкевiча збiраюцца пакараць за тое, што сiгналiў у падтрымку ўдзельнiкаў нядзельнага маршу.

"27 верасня ехаў на машыне і вітаў удзельнікаў маршу гукавымі сігналамі, – кажа Зміцер. – *Спынілі супрацоўнікі ДАІ. Забралі тэхпашпарт на аўтамабіль, паабяцалі скласці аж восем пратаколаў аб адміністрацыйных правапарушэннях. Са своеасаблівым гумарам дадалі: "Восем разоў сігналіў – таму і будуць складзены восем пратаколаў".*

Зміцер Дашкевіч кажа, што ў краіне сёння пануе поўнае беззаконне, таму могуць вынесці абсалютна любое рашэнне.

Віктар ШПАК.

С МОЕЙ КОЛОКОЛЬНИ

Елена МОЛОЧКО

Спой, светик, не стыдись…

Скандал с украденной песней, который случился на провластном концерте 17 августа в «Минск-Арене», обсуждался в обществе не так долго, как он заслуживает, и мне, в общем-то, понятно почему. Слава Богу, в тот вечер никого не покалечили, не убили, как это, бывает, происходит в Беларуси, а просто еще раз прилюдно растоптали общественную мораль. А это, к сожалению, мы наблюдаем уже который месяц подряд: нам лгут в глаза, силой заставляя считать бесстыдство нормой жизни.

Конечно, нас корежит от такой феодальной наглости власти. И ни в коем случае нельзя сказать, что мы смирились, свыклись с унижением достоинства. Но про **Стефанию Соколову**, чьим голосом и чьей песней воспользовались без разрешения на концерте в «Минск-Арене», мы тем не менее уже немного подзабыли. А, по-моему, стоит еще раз обсудить это преступление (да, его можно считать уголовным преступлением – воровство авторских прав!), которое совершили взрослые, втянув в него еще и несовершеннолетнего ребенка.

Напомню канву события. Талантливая белорусская певица, 15-летняя Стефания Соколова, участница и победительница многих детских вокальных международных конкурсов, не смогла (не захотела – в данном случае это синонимы) выступать 17 сентября в «Минск-Арене». Тогда организаторы концерта ничтоже сумняшеся выпустили на сцену другую девочку-подростка, которая просто открывала рот под стенограмму Соколовой – по крайней мере так это выглядело в онлайн-телеверсии (а как было в зале, теперь не докажет никто). Свой поступок они объяснили тем, что «спасали номер». На самом деле взрослые дяди и тети спасали, конечно, свои должности и зарплаты – или шкуры, как говорят в народе. Грубо, но совершенно очевидно.

Конечно, ложь, подлог открылись моментально. Наутро услышала и узнала свой голос в телеэфире Стефания, услышала свою песню ее мама Елена Гончаренко, автор музыки и слов, вокалистка Национального центра музыкального искусства имени Мулявина при Молодежном театре эстрады. Семья была в шоке, если не сказать больше. Их чувства понятны, и все честные и морально здоровые люди Беларуси, конечно же, на их стороне.

А вот у меня вопрос: что чувствовали люди, которые осознанно пошли на подлог? Неужели они совершенно потеряли стыд и страх? Например, та же **Владислава Артюковская**, художественный руководитель Молодежного театра эстрады и режиссер номера, да и другие «творцы» концерта? Они, профессионалы, прекрасно понимали, что обман раскроется моментально, что их репутации будет нанесен ущерб, что музыкальное сообщество поставит на них метку на всю оставшуюся жизнь – такое в творческой среде не забывается. И спокойно переступили через мораль, наплевав на такие «условности». А что? За ними же сама власть! О, они уверены, что находятся под ее крепкой защитой, что сила в любом случае на их стороне – то есть на стороне обмана.

Что ж, сегодня даже государственная ложь охраняется приказами свыше. И это, конечно, катастрофа: общество разлагается изнутри, и этот случай с песней – очевидный пример того, что метастазы пошли по всему общественному организму. И что страшно (напоминаю об этом еще раз), некоторые участники скандала – педагоги. Что, на мой взгляд, в сто раз усугубляет ситуацию. Наши педагогические кадры, которые так запятнали себя во время работы в избиркомах, вызывают у меня уже биологический страх: неужели там столько безнравственных людей? Как же мы доверяли им столько лет воспитывать будущее нации?..

Очень жаль, что Елена Гончаренко, автор песни и мама Стефании Соколовой, проявила определенную слабость, отказавшись подавать в суд на организаторов концерта. Даже если не брать в расчет, что другой человек открывал рот под фонограмму с голосом ее дочери, нарушены, в конце концов, конкретно ее, композитора и автора слов, права. Но, говорит Елена, она надеялась на публичные извинения: «Думала, что произошло недоразумение». Вот настоящая белоруска, ее посадили на кнопку, она решила не жаловаться, думала: а вдруг так и надо…

Но, конечно, Елена прежде всего пожалела чужую девочку, которая была на замене. Конечно, ребенком воспользовались как неодушевленным предметом, возможно, вокалистка, действительно, не знала, что открывает рот под чужую фонограмму, не знала, что поет на сцене в выключенный микрофон. Тем не менее остается вопрос о том, что песню для другого исполнителя взяли без разрешения автора. «А теперь, – говорит Елена Гончаренко, – педагог из продюсерского центра «Спамаш» **Татьяна Трухан**, чья ученица, собственно, и попала, благодаря взрослым, в эти жернова, вдруг в соцсетях стала агрессивно наступать на нас, утверждая, что все справедливо, а мы просто хотим хайпануть... А сначала Татьяна совсем иначе себя вела, говорила: «Я на колени встану…» – лишь бы не раздувать огонь скандала…»

Но, видно, человек почувствовал поддержку сильных мира сего. И пошел в наступление.

Да, с людьми сейчас происходят такие метаморфозы!.. Все с ног на голову. Некоторые знакомые Елены, как с горьким вздохом добавила женщина, даже спрашивают ее: «Может быть, тебя уже уволили с работы?» Конечно, это произносится в некотором роде в шутку, но, чтобы так шутить, надо чувствовать, что в государстве сейчас нет законов и нет морали: все попрано, растоптано и забыто. Что человека сейчас можно запросто лишить работы за гражданскую позицию, за то, что он смеет отстаивать свое человеческое достоинство. Что любого можно обвинить в чем угодно, даже в том, что он сам у себя украл песню и исполнил ее чужим голосом. А для подкрепления еще и штраф ему впаять. Чтобы сильно не выступал. А если все же пригласят выступить, то фонограмму сами поставят – какую захотят. Что, кстати, мы ежевечерне наблюдаем в новостях на белорусском телевидении. Но это уже тема для следующей колонки.

КАНФЛІКТ

Як за бел-чырвона-белы колер звольнілі з працы

Супрацоўніцу ваўкавыскай раённай газеты "Наш час" **Наталлю Мазалевіч** звольнілі з працы за тое, што з яе ініцыятывы нумар газеты выйшаў з шапкай (лагатыпам) у бел-чырвона-белым колеры.

Перадгісторыя

Наталля Мікалаеўна адпрацавала ў газеце "Наш час" 17 гадоў, займалася яе вёрсткай.

Што тычыцца звальнення, распавядае Мазалевіч, варта вярнуцца трошачкі ў мінулае. Яшчэ перад выбарамі яна вызначылася, за каго будзе галасаваць, пры гэтым нікога і ні за што не агітавала.

Аднак пасля жнівеньскіх падзей, калі ў газеце пачалі друкаваць хваласпевы ўладзе, а не інфармацыю пра збіццё мірных людзей, яна напісала заяву на звальненне.

"*Напісала, што мая грамадзянская пазіцыя не супадае з пазіцыяй наймальніка, а таму прашу звольніць па ўзгадненні бакоў*", – удакладняе жанчына.

Праўда, адміністрацыя адмахнулася: маўляў, працуй да сканчэння кантракта. Наталля Мікалаеўна пачала вывучаць іншыя тэхнічныя праграмы, каб у далейшым перакваліфікавацца для новай працы, але моўчкі працягвала выконваць свае службовыя абавязкі.

"*Толькі вось з кожным днём гэта станавілася рабіць цяжэй, паколькі ў краіне і нават у нашым горадзе адбываліся адны падзеі, а газета працягвала пісаць пра іншае,* – распавядае Мазалевіч. – *А я ўсё гэта вельмі глыбока праз сябе прапускала, асабліва калі збівалі людзей*".

Работнікаў газеты пачалі называць прыкарытнікамі

Паводле слоў маёй суразмоўніцы, яна ўвесь час імкнулася, каб газета аб'ектыўна асвятляла падзеі ў раёне. Але з гэтай думкай начальства не лічылася.

А з-за таго, што з нумара ў нумар друкаваліся толькі хвалебныя матэрыялы пра дзейнасць улад, а ні радка не пісалася пра пратэсты і праблемы жахароў горада і іншых рэгіёнаў краіны, нават чытачы сталі негатыўна ставіцца да супрацоўнікаў газеты.

"*Нам пісалі розныя непрыгожыя словы праз інтэрнэт, называлі прыкарытнікамі і г.д.*", – кажа Наталля.

Хаця зазначае, што ў калектыве палова журналістаў за тое, каб газета друкавала не толькі праўладныя агіткі, але і думкі людзей, якія выходзяць пратэставаць на плошчу.

«Гэта быў мой асабісты пратэст»

Наталля Мікалаеўна распавядае, што да вёрсткі кожнага нумара газеты падыходзіла творча. А што тычыцца шапкі (лагатыпа), з нумара ў нумар змяняла яго колеры ў залежнасці ад тэматыкі.

Перадапошні нумар з інфармацыяй аб праўладным мітынгу быў чырвона-зялёны, а апошні яна зрабіла бел-чырвона-белым, паколькі тэматыка тычылася гадавіны ўтварэння Гродзенскай вобласці, былі іншыя гістарычныя матэрыялы. І гэта здавалася лагічным.

"*На самай справе, я расфарбавала лагатып газеты ў колеры, якія сталі атаясамлівацца ў Беларусі з пераменамі, паколькі не цярплю хлусні і падхалімства. І гэта быў мой асабісты пратэст*", – кажа Наталля Мазалевіч.

Сама яна нават не дапускала, што нехта можа звярнуць увагу на такі яе асабісты пратэст. Але ўсё ж звярнулі…

"*Пасля таго як газета выйшла ў свет, нехта, відаць, з начальства пабачыў, што лагатып з чырвона-зялёнага змяніўся на бел-чырвона-белы, і да мяне прыйшоў кіраўнік і прынёс загад аб маім звальненні. Атрымалася, што за папярэдні нумар мяне пахвалілі, а за апошні – звольнілі*".

Мазалеўская не стала пярэчыць загаду, хаця юрысты прапаноўвалі яго абскардзіць.

"*Але ў мяне ўжо больш няма ні сіл, ні жадання жыць ва ўсім гэтым і безвынікова супраціўляцца*", – заключае мая суразмоўніца.

Пакуль без працы, у пошуку…

Зараз жанчына не мае працы, спрабуе нешта шукаць праз інтэрнэт, але пакуль без поспеху. У невялікім Ваўкавыску, дзе і прыватны бізнес у стагнацыі, знайсці працоўнае месца вельмі складана.

"*Так, мне страшна, і я не ведаю, што будзе далей,* – кажа жанчына. – *Але мяне падтрымліваюць сын і муж. Урэшце я адчуваю сябе свабодным чалавекам*".

Напрыканцы размовы Наталля Мікалаеўна кажа, што ўсё ж вельмі жадае, каб у газеце "Наш час" побач друкаваліся і гісторыі людзей, якія пацярпелі ад сілавікоў, і матэрыялы тых, хто падтрымлівае дзеючую ўладу.

Яшчэ ёй хочацца, каб перадавіцы газеты акрылялі, а не выклікалі ў чытачоў раздражненне і скепсіс.

Міхал КАРНЕВІЧ.

ЦЭНЫ

З 1 кастрычніка падаражэлі некаторыя маркі цыгарэт

Сярод цыгарэт Гродзенскай тытунёвай фабрыкі "Нёман" на 10 капеек даражэюць Kent (Blue, Nano Blue, Navy Blue, Nano Silver, Nano White, Switch, Silver, Feel Aroma, Feel Aurum, Mode Blue, Mode Silver, Mix Purple Fresh, Mix Red Breeze, White).

Што датычыцца ТАА "Тытунь-інвест", даражэйшымі на 5 капеек стануць цыгарэты Sobranie Caster.

"Інтэр Табака" і "Энерга-Оіл" на 10 капеек павялічаць цэны на Marlboro (red, gold), Parliament (Niqht Blue, Aqua Blue).

Вырастуць у цане цыгарэты, што ўвозяцца "Беларусьгандлем": на 15 капеек – Davidoff (Classic, Gold, Gold Slims), на 10 капеек – Davidoff (Refine White, Refine Black), Parliament (Niqht Blue, Aqua Blue), Marlboro (red, gold) і іншыя.

ФОТАФАКТ

Што рабіў АМАП у музычным тэатры?

У сацыяльных сетках з'явілася такое фота: амапаўцы у Беларускім дзяржаўным акадэмічным музычным тэатры.

"Няхай МУС хутчэй дасць тлумачэнне, скажа, што гэтыя хлопчыкі проста зайшлі туды выпадкова, напрыклад, у прыбіральню, – каментуюць гэтую з'яву ў інтэрнэце. – *Няхай скажа, што гэта было неабходна і без гэтага ніяк нельга. Ці абаронцы дзяцей і працоўнікі ўсялякіх маршаў ізноў скажуць: "Трэба было не хадзіць у тэатр, а сядзець дома, і тады ваша дзіця нічога не спужаецца".*

А можа, амапаўцы і на самай справе зайшлі паглядзець спектакль? Раней камандзір мінскага АМАПа **Дзмітрый Балаба** заяўляў пра сваіх падначаленых наступнае: *"У нас служаць заўзятыя тэатралы, гісторыкі, знаўцы вываўленчага мастацтва, да прыкладу, акадэмічнага жывапісу XIX стагоддзя. А днямі я бачыў двух супрацоўнікаў за спрэчкай аб тым, чаму Булгакаў абраў для "Майстра і Маргарыты" некалькі сюжэтных ліній…"*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЗА ПРОХОДНОЙ

Победят рабочие!

В последнее время слышу: протест на промышленных предприятиях затих. Мол, рабочих не волнует ничего, кроме чарки и шкварки. Такое говорят те, кто к заводам никакого отношения не имеет, а потому не знает, что на самом деле там происходит.

Да, сейчас тяжело всем, но работающим на государственных предприятиях – особенно. Атмосфера на заводах гнетущая. Людей увольняют по поводу и без повода, лишают премии, снижают зарплаты, а они и без того незавидные. За каждым рабочим следит охрана, силовики вызывают в РУВД. В ответ слышится:

– Я не пойду, присылайте повестку.

– Зачем? Просто мы приедем к вам на работу, договоренность с администрацией есть…

И приезжают. Посреди смены того или иного рабочего вызывают в администрацию. И заводят разговор: ты участвуешь в протестных акциях, а как будешь кормить семью? И в таком духе беседа длится пару часов. Вызывают всех, кто решил бастовать или ходит на марши.

Получается, одна сторона упрекает рабочих в угасании активности, другая – в том, что они протестуют открыто. А рабочие, не отвечая ни тем, ни тем, действуют по своему разумению. Образно говоря, начинается некая партизанщина. Когда в августе на МАЗе вместо запланированных 732 машин собрали только 562, журналисты спросили у руководства завода, с чем связано такое падение производства. В ответ – молчание. Потому что нечего сказать – рабочие оказались сильнее всяких запугиваний, угроз, с чьей бы стороны это ни делалось.

На МТЗ администрация придумала посылать самых активных рабочих в принудительные командировки в колхозы и районные центры. Отправили в глубинку двух сварщиков с участка ШИХ кузнечного цеха. Кроме них, в первой смене на участке остались два слесаря, они по необходимости тоже могут подваривать-зачищать. Когда их товарищей заставили уехать, они от такой работы отказались. Сварщик из второй смены тоже отказался. Командировка вместо тридцати дней в итоге продлилась всего лишь два, а один из вернувшихся сварщиков, Миша Громов, организовал на МТЗ первичную организацию независимого профсоюза.

На МАЗе организовали такую же. Основная цель – объединившись, проще защищать свое право работать в нормальных условиях и за нормальную зарплату.

Независимые профсоюзы на промышленных предприятиях власти уничтожали долго и планомерно. И вот сейчас происходит их возрождение. Но процесс этот непростой, о чем свидетельствует такой факт. На МАЗе рабочие приходят в бухгалтерию и подают заявление: «Не хочу, чтобы у меня из зарплаты отчисляли деньги в провластный профсоюз». А бухгалтер округляет глаза и говорит: «Вы должны подписать заявление у председателя профкома».

Это противоречит как закону, так и здравому смыслу. Членство в профсоюзе – добровольное, выйти из него можно в любой момент и без объяснения причин. А тут – чтобы у тебя из зарплаты перестали забирать твои деньги, нужно разрешение того, в чью пользу эти деньги забирают.

Да, рабочие не сдаются. Силовики могут избивать, калечить и убивать, оставаясь безнаказанными. Могут глумиться над связанными, безоружными людьми, могут кричать им, что они одурманены и протестуют за деньги. Могут устроить разгром рабочей колонны, которая идет на мирный марш, в тихом и спокойном до этого лета Тракторозаводском поселке.

Но силовики никогда не смогут ничего создать. Поэтому победят рабочие!

Сергей ГУЛЬЦОВ,
пресс-секретарь профкома первичной организации профсоюза РЭП на Минском автомобильном заводе.

ТАК ЛІЧУ!

Нават падчас савецкай улады ад выбаршчыкаў не хавалі пратаколы галасавання

Многія, верагодна, заўважылі, што на працягу ўсёй выбарчай кампаніі ні старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына, ні спікеры парламента, ні сам Аляксандр Лукашэнка не звярнуліся публічна да членаў участковых, раённых камісій і не заклікалі іх падысці да падліку галасоў сумленна, без фальсіфікацый, не сказалі, што за любое парушэнне заканадаўства давядзецца несці адказнасць.

І вось факты: абсалютна ўсе незалежныя назіральнікі аднаголосна сцвярджаюць, што вынікі выбараў нельга прызнаць легітымнымі з-за маніпуляцыйных дзеянняў многіх членаў участковых і тэрытарыяльных камісій, якія кардынальна разыходзяцца з законам, дэмакратычнымі нормамі.

Калі тая ж Ярмошына кажа, што яна і яе каманда да падліку галасоў не мела ніякага дачынення, маўляў, Цэнтральная выбарчая камісія толькі зводзіць у агульную табліцу ўсе лічбы, якія паступаюць з нізоў, то чаму не дала распараджэнне, каб звесткі выніковых пратаколаў участковых камісій былі адразу ж абнародаваны, а таксама надрукаваны ў мясцовай прэсе і вывешаны на сайтах. На жаль, нічога гэтага не адбылося.

У савецкія часы, помню, выходзіў першы нумар раённай газеты пасля выбараў, і жыхар любой вёскі мог азнаёміцца з інфармацыяй па кожным участку, па кожным кандыдаце. Адным словам, выбаршчыкам прадстаўлялася агульная карціна, як яны прагаласавалі за таго ці іншага прэтэндэнта на выбарную пасаду. Чаму, скажыце, сёння, калі высокія чыноўнікі на кожным кроку балбочуць пра галоснасць, дэмакратыю, немагчыма даведацца пра рэальныя вынікі галасавання па месцы жыхарства выбаршчыкаў?

Што і казаць, як засведчылі незалежныя назіральнікі, махлюючы улады падчас правядзення палітычных кампаній. А таму цывілізаваны свет з разуменнем ставіцца да беларусаў, якія выйшла на вуліцы бараніць свой гонар, сваю годнасць. Пратэстныя акцыі паказалі, што народ патрабуе чэсных, справядлівых выбараў, а што ў чарговы раз адбыўся фарс – вінаваты ў гэтым першаперш улады.

Антон МАЖЭЙКА,
выбаршчык.

ЖИЗНЬ КАК ОНА ЕСТЬ

СМЯТЕНИЕ ЧУВСТВ

Несколько лет назад мы с женой приехали в специализированный санаторий «Сосенка». Супруга для планового лечения (она инвалид первой группы, колясочница), я – в качестве сопровождающего. В первый же день познакомились с «коллегами» по несчастью: парнем в инвалидной коляске и его мамой Жанной, как и я, сопровождающей. Мне хватило одного взгляда, чтобы оценить необыкновенно выразительную внешность этой женщины, ее царственную осанку. При дальнейшем общении я был впечатлен простотой и воспитанностью, широтой кругозора Жанны. Она великолепно пела на самодеятельных концертах отдыхающих, чудесно танцевала – порхала бабочкой. Вскоре я уже с нетерпением ждал танцевальных вечеров, чтобы вальсировать с ней в кругу. И даже моя половинка, немного склонная к ревности, относилась к моему выбору партнерши для танцев с одобрением.

Санаторий «Сосенка», где мы обосновались, небольшой, профиль – заболевания сердечно-сосудистой системы и опорно-двигательного аппарата. Страдающие одними недугами пациенты знакомятся и сближаются очень быстро.

Днем я обычно не сплю – предпочитаю прогуляться и подышать свежим воздухом. Вышел однажды на опушку леса, смотрю: мужик, сидящий обычно в пищеблоке за соседним столиком, вдоль речки Вилия прогуливается. Назвался Григорием, мы разговорились. Оказалось, что в Минске мы с ним живем в одном микрорайоне, двое его детей обучались в той же гимназии, что и наша дочка. О чем ни заговорим – общий язык находим.

И вот разоткровенничались однажды чисто по-мужски. Оказывается, беда нежданная настигла Гришу в «Сосенке». В пункте питания разместили их с женой за одним столиком с Жанной и Павликом. День-другой прошел, а они уже озорничают, хохочут, о шашлыках да грибах судачат. Привычное дело. Никто из окружающих и не подозревает, что нашло на бедного Григория. А он влюбился! Ну, сами понимаете, человеку общительному удержать внутри себя нахлынувшие вдруг эмоции не всегда легко. А тут понимающий собеседник в моем лице. И Григорий «разоружился»: позволил выплеснуться бушующим чувствам…

Поженились они с красавицей Таисией, будучи студентами. Поначалу ни денег, ни жилья, ни перспективной работы. Были только любовь и преданность друг другу. Но именно они и дали направление их совместной жизни, не позволили свернуть «налево», искать опору понадежней. У Гриши даже в мыслях не было изменять жене – ни тогда, когда она была здорова, ни после того, как поразил жену проклятый инсульт. Вся перекосилась, поседела, обездвижилась, речь потеряла. Но бросить верную подругу на произвол судьбы в самый трудный период Гриша и не помышлял. Измена – это ведь предательство, а за него, как он выразился, можно ведь и себя перестать уважать. А тут вдруг знакомство с Жанной…

С каждый днем он все больше думал о ней, она его буквально околдовала. Ложатся спать – жена моментально засыпает, а он не в силах смежить веки, думает о ней. Наваждение какое-то! За ночь до того измучается, что новый день для него не в радость. Встретит Жанну в коридоре, на процедурах, в столовой – сам не свой от счастья. И одновременно ощущение, будто ворует что-то. Но что? Знает, что женщина она свободная, муж ее трагически погиб на речке много лет назад, оставив сиротами троих детей. Двое из них уже имеют свои семьи и подарили Жанне внучат, а третий, Павлуша, болеет, вот он и оздоравливается с нами в «Сосенке». «Зашел бы, – говорит Гриша, – в номер к понравившейся женщине, чтобы посидеть да поболтать – и тема нашлась бы, и сердце наполнилось бы позитивом. Только мысли разные одолевают. Таиска же моя не виновата, что я борзею. А сын Жанны что подумает? Будет ли она сама моему визиту рада? Я мог бы просто признаться Жанне в симпатии. Но не смешно ли это будет выглядеть?» – не раз сомневался Гриша.

Да, действительно, Гриша старше своей супруги на 37 лет. Что получится из союза (если он и срастется) цветущей, эффектной женщины в самом соку с седовласым дедушкой? Да притом, предав свое прошлое, он тут же потерял бы любовь детей, уважение родных, коллег, соседей, которые ценят его преданность семье, помощь жене. А что приобрел бы? Пожалуй, ничего, ведь годы-то уже не те…

Отчего же так растерялся Григорий? Откуда взялось такое бурное смятение чувств? И что делать застрявшему в неожиданном тупике «путешественнику»?

Мне показалось, что богатый семейный и жизненный опыт помог мне найти совет, как выйти из создавшейся ситуации. Не зря, видимо, нашу писательскую братию именуют инженерами человеческих душ. Прямо там, на берегу спокойной, тихой речки, я посоветовал Григорию сделать вид, будто абсолютно ничего в его жизни не произошло. И представляете – сработало! Несколько раз три наши семьи собирались поочередно друг у дружки в гостях в наших минских квартирах. Вспоминали отдых, делились впечатлениями о результатах лечения. Прежнюю дурь от внезапного любовного опьянения у Григория, как освященной водой, смыло. Ни Жанна, ни Таисия о «ранении» Гришиной души и не подозревают.

Может быть, ему просто повезло с собеседником в моем лице? Сам же я уверен, что в кодексе чести настоящего мужчины непременно должен содержаться и такой постулат: нужно уметь жить не только сердцем, но и разумом. Даже в первую очередь разумом!

Михаил ЗНАК.

Минск.

ИЗ ГЛУБИНЫ ДУШИ

С болью за страну

Хочу поделиться с читателями «Народной Воли» мыслями и переживаниями за нашу страну, которую очень люблю и которой желаю прекрасного настоящего и будущего.

У меня педагогическое и юридическое образование, 30 лет работаю с молодым поколением, наблюдаю его становление и развитие. Общаюсь с молодежью, стараюсь говорить правду и раскрывать значимость человека в любом обществе и, разумеется, в нашем.

До недавнего времени я не мог понять, что такое «патриотизм». То есть я знал определение этого слова, мог объяснить, опираясь на различные источники, но я его не чувствовал, а значит, не понимал. Человеку должно быть хорошо в любом месте, в котором он находится. Бывает так, что место, где ты родился, отталкивает тебя, а это – родина. Как же ее можно не любить? Наверное, можно, поскольку любовь – это глубочайшее чувство и для его зарождения должны быть глубочайшие причины. А если таких причин нет? Если человек в другой стране получает признание и уважение, то именно там появляются причины для возникновения любви не к месту рождения, а к месту признания его как личности.

Но с весны 2020 года я стал чувствовать – а значит, и понимать, – что же такое «патриотизм». Это оказалось связанным сначала с предвыборной кампанией, затем с выборами президента нашей страны и наконец с состоянием, в котором находится белорусское общество сейчас, в период, прошедший с 9 августа, когда наш народ в очередной раз был обманут и растоптан ложью. Его обманывали не раз, но в этом году ложь перешла всякие возможные границы, и наступил предел человеческому терпению.

Граждане не могут оставаться равнодушными к происходящему, желают быть активными участниками всех событий, понимая свою силу и значимость для страны. При этом они не хотят быть объектами поругания, жестокости и насилия, осквернения их чести и достоинства, физических и моральных издевательств. Какой уж тут патриотизм, когда все это имеет место! И за что? Только за то, что граждане действительно по-настоящему любят свою родину и желают ей добра? Они хотят, чтобы все люди жили и поступали честно, по совести, особенно лицо, занимающее должность Президента. Люди хотят гордиться своим государством и его лидером. Они хотят слышать и видеть правду на всех информационных каналах, хотят знать всё обо всех кандидатах на самую высокую должность в стране, а не получать исковерканную и уничтожающую человека информацию с того самого момента, когда он осмелился пожелать стать во главе государства. Они хотят, чтобы инаугурация Президента была праздничным и радостным событием для всех граждан, а не сомнительным мероприятием, унижающим и позорящим страну во всем мире. Они хотят, чтобы в государстве существовало право и уважение к человеку. Разумеется, они хотят, чтобы и символы государства не были олицетворением произвола и беззакония.

Глядя на одухотворенные лица людей, особенно молодых, их ясные и полные света глаза, оценивая их смелость и самоотверженность, искреннюю любовь к своей родине – неподдельный патриотизм, – хочу надеяться, что их стремление к правде не останется напрасным и они не будут в очередной раз сброшены в яму вранья и безысходности, выбираться из которой с каждым годом будет всё труднее и труднее, а это будет неизбежно продолжать ранить граждан Беларуси в самое сердце и приведет к окончательному забвению понятия «патриотизм».

До сих пор меня не покидает надежда на красивый жест со стороны нынешней власти – признать свое поражение и дать возможность государству идти по пути цивилизованного развития. Ведь должен же существовать здравый смысл! Сделать это необходимо для своей страны, ее граждан, для всех, кому небезразлична судьба такого прекрасного места на Земле, каким является наша родная Беларусь!

Дмитрий Леонидович ГУЛЯКЕВИЧ,
заведующий кафедрой правовых и гуманитарных дисциплин ГУО «Институт бизнеса Белорусского государственного университета».

ОТПОВЕДЬ

Фейк от Сергея Нарышкина

Генеральный викарий Минско-Могилевской архиепархии и ответственный за СМИ в белорусском католическом епископате епископ Юрий Кособуцкий ответил на сообщения главы внешней разведки России Сергея Нарышкина о том, что католическая церковь в Беларуси якобы используется внешними силами в политических целях.

– В некоторых СМИ была опубликована информация, которую сообщил глава внешней разведки России Сергей Нарышкин. Это – фейк, это – нелепость. Он говорил о каких-то провокациях, о том, что Соединенные Штаты Америки, ЦРУ и другие организации пытаются использовать католическую церковь для подрыва государственного строя в нашей стране. Это – нелепость полная, фейковая информация, ложь, ничего общего не имеющая с правдой. <…> Это информация, к которой следует относиться с долей иронии.

Он заверил, что священнослужители вообще не получают никаких инструкций ни от кого – и не только политического характера.

– Возможно, эти заявления как-то связаны с позицией католической церкви. Сегодня католическая церковь в Беларуси говорит правду о ситуации в стране, выступает против насилия, призывает людей к солидарности, к единству, к согласию, миру, прощению. Может, таким образом мы препятствуем кому-то в реализации неких сценариев, направленных на раскол в обществе, на кровавое развитие событий. Может, кто-то пытается использовать эту ситуацию, чтобы расколоть людей по признаку вероисповедания, чтобы обвинить нас в том, чего мы всеми силами стремимся избежать, моля Бога о мире и согласии в нашем обществе. Но мы не поддаемся такому «промыванию мозгов» и сохраняем верность заповедям любви, которые оставил нам Христос.

Юрий Кособуцкий сказал, что не видит напряженности в отношениях между католической церковью и прочими конфессиями в Беларуси, прежде всего с Белорусской православной церковью.

– Наоборот, мы видим теперь очень сильную солидарность людей независимо от вероисповедания. Они приходят, спрашивают, могут ли зайти в храм, хоть они не католики. Мы им всегда рады; мы открыты для всех, даже для неверующих. Никакого ухудшения отношений нет: они, наоборот, становятся более открытыми и дружественными, в духе подлинно христианской любви, которая выше всех искусственных разделений.

ГОРЯЧАЯ ТОЧКА

Лидеры Армении и Азербайджана заочно поспорили в программе «60 минут»

Ильхам АЛИЕВ, президент Азербайджана:

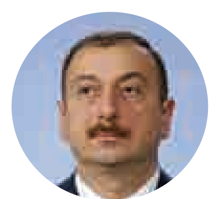

– 27 сентября Армения подвергла артиллерийскому обстрелу наши населенные пункты и боевые позиции. Только среди мирного населения погибли 11 человек, в том числе двое детей. Это была спланированная военная провокация: премьер Армении Никол Пашинян (ставленник Сороса) хочет отвлечь внимание от внутренних проблем. Мы были вынуждены ответить. Третьи сутки идут бои. Турция оказывает нам только моральную поддержку. Боевики из Сирии в конфликте не участвуют, это фейк армянской пропаганды. О каких переговорах может идти речь, если Пашинян публично говорил, что «Карабах – это Армения, и точка»? Армения стремится сорвать переговорный процесс, чтобы сохранить статус-кво в Карабахе. Нас это не устраивает.

Никол ПАШИНЯН, премьер-министр Армении:

– 27 сентября Азербайджан начал военную агрессию против Нагорного Карабаха, а спустя три дня стал бомбить села на территории Армении. Есть жертвы среди военных и гражданских. Эта операция была спланирована во время военных учений Азербайджана и Турции. Военными действиями руководят высокопоставленные турецкие военнослужащие. Турция вербует наемников в Сирии и перевозит в Азербайджан. Мы воспринимаем это как войну, объявленную армянскому народу. Международное сообщество должно осудить агрессию Азербайджана и Турции. Трудно говорить о переговорах, когда идут военные действия. Сначала нужно остановить насилие.

ИХ НРАВЫ

Дебаты Трампа и Байдена назвали худшими в истории

В американском Кливленде прошли первые предвыборные теледебаты **Дональда Трам**па и **Джо Байдена**. Дискуссия о политических вопросах быстро вышла из-под контроля модератора **Криса Уоллеса** и превратилась в обмен личными оскорблениями, в которых особенно преуспел президент. Большинство телезрителей оказались разочарованы происходящим, а часть наблюдателей назвали это худшими дебатами в истории. Судя по результатам опросов, спор выиграл Джо Байден, однако это вряд ли поможет ему в день голосования 3 ноября.

«Бардак», «хаос», «худшие дебаты в истории» – так охарактеризовали дискуссию Байдена и Трампа американские аналитики. Дебаты модерировал ведущий Fox News Крис Уоллес, заранее выбравший несколько тем: политическая биография кандидатов, ситуация в Верховном суде, пандемия, расовые протесты и честность выборов. Однако у кандидатов были свои взгляды на то, о чем нужно разговаривать.

Трамп предпочел сосредоточиться на сыне Байдена Хантере, напомнив о его сомнительных сделках в Украине и злоупотреблении наркотиками. Он также обвинил оппонента в поддержке социализма и в том, что тот хочет лишить полицию финансирования. Прошелся республиканец и по интеллектуальным способностям своего соперника.

«*Ты только что использовал слово «умный»?* – перебил Трамп Байдена. – *Ты был среди худших учеников в классе. Не используй это слово при мне, Джо*».

Сторонники Байдена опасались, что на дебатах он будет держаться неуверенно, однако демократ опроверг эти опасения. Несмотря на то что Трамп постоянно перебивал его и пытался перевести дискуссию на личности, бывший вице-президент нашел что ответить.

«*Может, заткнешься, парень?* – спросил Байден Трампа, когда тот в очередной раз его перебил. – *Очень сложно вставить слово с этим клоуном*».

Если зрители ожидали услышать нечто подобное от Трампа, то грубые ответы Байдена застали американцев врасплох. Политический консультант **Франк Лунц**, который смотрел дебаты вместе с группой неопределившихся избирателей, поделился в интервью *Bloomberg* мнением, что зрители были шокированы и разочарованы поведением кандидатов.

«*Это были самые разрушительные, агрессивные, грубые дебаты <...> не могу привести полный набор выражений, которые рождались у моей фокус-группы*, – пояснил Лунц. – *Люди были в ярости от того, что происходило. Они считают, что оба кандидата вели себя неподобающе*».

Трамп повторил свои заявления о том, что грядущие выборы будут «*нечестными*» из-за того, что слишком много людей собираются голосовать по почте. Байден же припомнил своему сопернику провальную борьбу с пандемией и назвал его «*худшим президентом в истории*».

Опрос, проведенный *SSRS* для телеканала *CNN* показал, что зрители присудили победу на дебатах Джо Байдену. Около 60% сказали, что он показал себя лучше, чем Трамп, в то время как в пользу республиканца высказались лишь 28%. При этом 32% заявили, что просмотр трансляции убедил их голосовать за Байдена, и только 11% утвердились в своем выборе Трампа.

Аналитики считали дебаты чуть ли не последним шансом для действующего президента переломить негативную тенденцию в опросах избирателей. Которую неделю подряд Байден уверенно опережает его в общенациональных исследованиях общественного мнения с разрывом до 10%. Но глава Белого дома, который признавался, что не готовился к дебатам, выбрал излюбленную тактику – личные нападки на оппонента и агрессивный стиль дискуссии. Судя по опросам зрителей, ставка на это себя не оправдала.

Впрочем, всё больше аналитиков и простых американцев сомневаются, что дебаты оказывают хоть какое-то влияние на настроения избирателей. Около 70% участники опроса *Wall Street Journal/NBC News*, проведенного перед началом дискуссии, заявили, что она не изменит их выбор. Это самый высокий уровень скептицизма за всё время проведения теледебатов кандидатов.

Любовь ГЛАЗУНОВА.

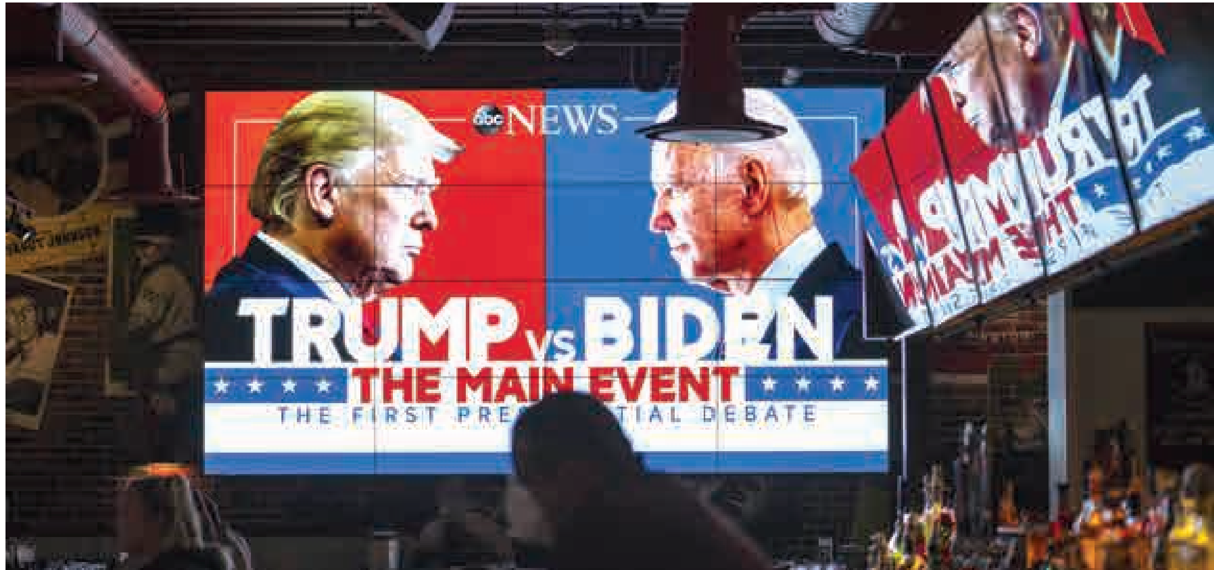

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Врач из Израиля объяснил, в каком случае вакцина гарантирует победу над COVID-19

Массовое вакцинирование от COVID-19 не является гарантией победы над этим вирусом.

Такое мнение в эфире телеканала *obozrevatel.com* высказал врач-анестезиолог из Израиля **Борис Бриль**. «*Мы еще не знаем, сколько времени будут сохраняться антитела*», – заметил он.

По его словам, возможен вариант, когда антитела будут сохраняться на протяжении всей жизни, и тогда о победе над коронавирусом действительно можно говорить. Но если речь идет о периоде в 3–4 месяца, то это не так.

В этом контексте медик напомнил о зафиксированных случаях повторного заражения COVID-19.

В то же время медик заявил, что, даже если антитела после прививки будут сохраняться в организме человека от полугода до года, это уже можно считать хорошим результатом. Он также сообщил еще один обнадеживающий факт: «*При прививках количество антител всегда должно быть больше, чем у переболевшего человека*».

ГРИМАСЫ ИСТОРИИ

Обреченная династия

Проклятие польской авантюристки, по приказу царя заточенной в тюрьму, погубило весь правящий дом. Романовы правили Россией 300 лет, но буквально за год потеряли власть и были почти поголовно истреблены. Конечно, революции редко бывают бескровными, однако история не знала случаев, когда за такой короткий срок династия погибала почти целиком, не оставив ни одного законного претендента на престол.

Жестокое время

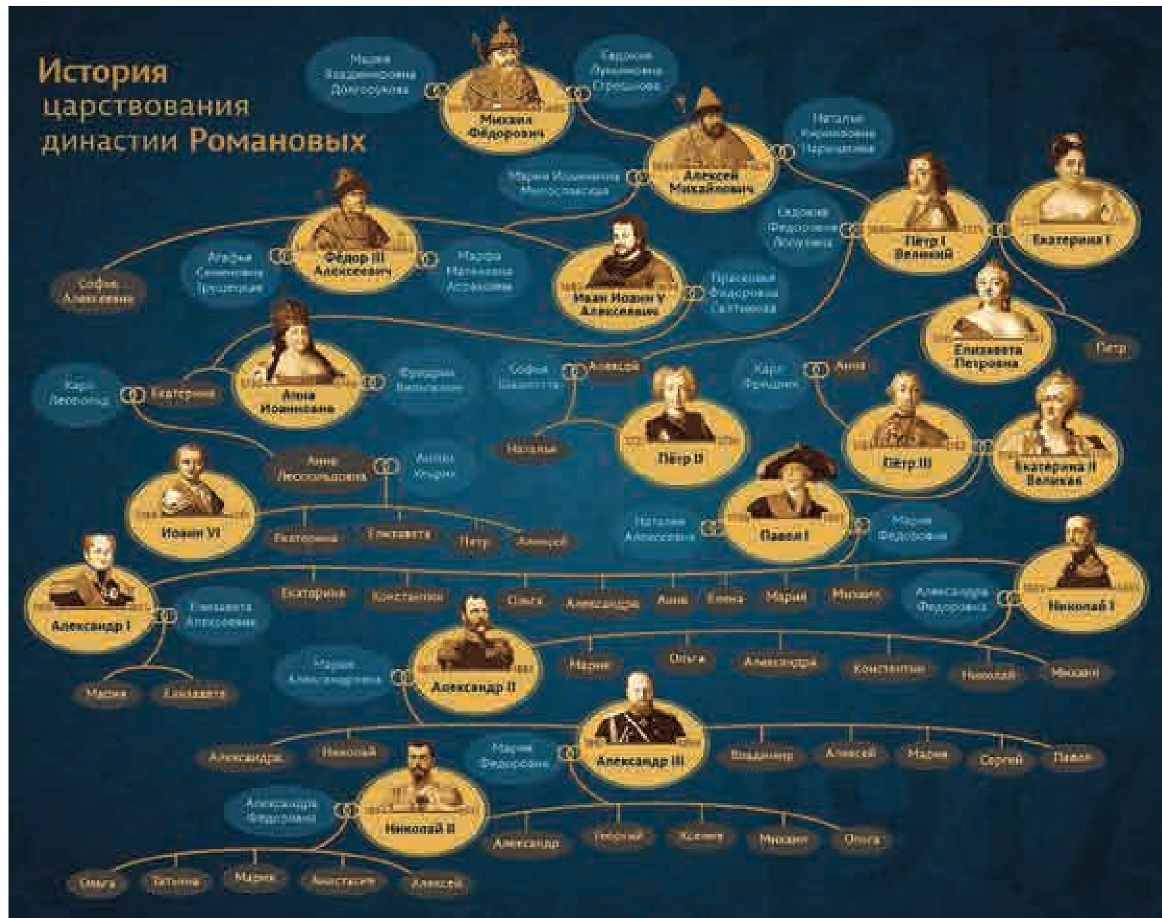

Оказывается, над родом Романовых довлело страшное проклятие. Его призвала на головы русских царей Марина Мнишек – дочь польского авантюриста и жена двух первых Лжедмитриев. И, между прочим, коронованная русская царица, заточенная в кремлевской башне и от отчаяния совершившая самоубийство.

Марина, можно сказать, впуталась в российскую историю случайно. Но встреча с беглым монахом Гришкой Отрепьевым – Лжедмитрием I – привела ее к коронации в мае 1606 года. Уже через неделю польский гарнизон в Москве был вырезан в одну ночь, самозванец убит, а сама Марина чудом ускользнула, не будучи узнанной людьми князя Шуйского.

Вместе с отцом ее всего лишь сослали в Ярославль, что по тем временам было весьма гуманно. Воцарившийся Шуйский в 1608 году даже разрешил ей уехать в Польшу с условием, что она не будет именоваться русской царицей. Вот только обоз был захвачен сторонниками Лжедмитрия II, стоявшего лагерем в Тушине. Непонятно зачем, но Марина признала в Тушинском воре своего чудом спасшегося мужа.

Далее последовали череда интриг, борьба за московский трон, бегство от Лжедмитрия и возвращение к нему, но уже в Калугу. Здесь в декабре 1610 года второй муж Марины и был убит. А совсем скоро она родила от него сына, названного Иваном.

Марина с сыном оказались в лагере казачьего атамана Заруцкого. Ивана признали наследником престола некоторые бояре и даже целые города. Но вскоре удача отвернулась от Марины. Пришлось бежать в Астрахань, а потом на Яик, где местные казаки вынудили ее сдаться царским воеводам и отправили в Москву. На дворе стояло лето 1614 года, а еще за год до этого в Ипатьевском монастыре было объявлено об избрании царем Михаила Федоровича Романова.

Марина с сынишкой оказались в заточении. Она формально была венчанной русской царицей, и закон запрещал казнить ее. Если же признать Марину самозванкой, то ее как польскую подданную надлежало выдать на родину.

Однако несчастный ребенок, называемый теперь не иначе как Ивашка-Воренок, был русским подданным. Вот только детей на Руси до этого не казнили. Но для Ивана сделали исключение, заручившись согласием Церкви.

Сына у Марины взяли обманом, уверив, что царь не будет мстить ребенку. Палач на руках отнес его на Лобную площадь, где при небольшом скоплении народа его попытались повесить. Но веревка оказалась слишком толстой и никак не могла затянуться на худенькой шейке мальчика. Москвичи говорили, что дело через несколько часов довершил декабрьский мороз.

Узнав о смерти сына, Марина прокляла весь род Романовых. Она кричала, что теперь в этой семье отцы, дети, жены и мужья будут убивать друг друга, все будут страдать, как несчастный мальчик, никто из Романовых не принесет своей стране счастья, а закончит эта династия свое правление так же, как и начала, – детоубийством. Марина перестала принимать пищу, а потом разбила себе голову о каменные стены темницы.

Тень повешенного

Первые Романовы не придавали этой легенде значения. Мало ли кого проклинают преступницы в тюрьме. Например, болезнь и смерть Михаила списали на неизвестную болезнь.

Если девочки в семье Михаила рождались вполне крепкими, то двое мальчиков умерли в раннем детстве, а Алексей появился на свет слабым. Все царствование его преследовали внутренние смуты и войны, хотя правление Алексея Михайловича можно считать относительно успешным. Умер он, будучи еще моложе отца, – в 46 лет от внезапного сердечного приступа.

С детьми у Алексея тоже все было плохо. Мальчики продолжали умирать или же рождались больными. Например, Алексей Алексеевич умер в 15 лет вообще неизвестно от чего, Федор еле-еле дожил до двадцати, а Иван к 29 годам был парализованной развалиной. В более или менее добром здравии до зрелых лет дожил только Петр. Вот он-то первым и обратил внимание на фамильную карму.

В 1715 году князь Александр Бекович-Черкасский из похода в Хиву привез в Петербург какого-то слепого старика. Тот якобы мог, возложив на человека руки, узнать его судьбу. Старца подвели к царю, и тот промолвил:

– Маленький мальчик. Повешенный. Его тень за тобой.

Чуть позже при дворе ходили слухи, что принять титул императора Петру предложил некий приезжий алхимик, утверждавший, что это поможет обмануть темные силы, питающие старинное проклятие.

Но Петру пришлось сполна вкусить все его последствия. Все мальчики, родившиеся у царя в двух браках, умерли маленькими, не считая Алексея. А его приказал казнить сам Петр. Да и умер император в страшных мучениях.

Не было счастья в доме Романовых и дальше. Внук Петра Великого Петр II умер от оспы 14-летним, едва взойдя на трон. Иоанн Антонович был свергнут Елизаветой еще младенцем, заточен в Шлиссельбург и убит в тюрьме охраной. Еще один внук Петра – Петр III – был свергнут Екатериной II и убит. Кстати, ее проклятие как будто пощадило. Но она и не была Романовой по крови.

Напрасные предупреждения

Уже Петр III фактически был Голштейн-Готторпом, а не Романовым, но проклятие преследовало и потомков Михаила по женской линии. Это в полной мере прочувствовал на себе Павел Петрович – пожалуй, самая загадочная и мистическая фигура на российском престоле. Его молодость была наполнена не только игрищами с «карманной армией». Любил наследник загадочные истории, мрачные пророчества и рассказы о фамильных тайнах.

Однажды он узнал о монахе по имени Авель, который в числе прочего предсказал смерть Екатерины Великой. Императрица посмеялась и приказала заточить монаха в Шлиссельбург, но пророчество неожиданно сбылось день в день. Павел вступил на престол и приказал доставить к нему Авеля. Он услышал множество пророчеств и записал те, что касались будущего России.

Император запер их в отдельном ларце, который завещал вскрыть ровно через 100 лет после его смерти. Кстати, услышал Павел и предсказание своей судьбы, как потом оказалось, точное. Авель тоже говорил о страшном проклятии, нависшем над царским родом. Возможно, вступление Павла в звание магистра Мальтийского ордена было попыткой защититься от злых сил. Если так, то, как известно, она не увенчалась успехом.

Александр Павлович, которого обвиняли чуть ли не в соучастии в убийстве отца, поначалу не выказывал признаков заинтересованности старинными преданиями. Но после возвращения из Заграничного похода он окружил себя мистиками и углубился в философствование. Баронесса Кирденер и Екатерина Татаринова открыто говорили о проклятии Романовых и обсуждали самые фантастические варианты избавления от него.

В конце концов они и им подобные были удалены от двора по настоянию церковных иерархов. Но, по слухам, в 1825 году Александр, надолго оставленный наедине со своими страхами и угрызениями совести, не выдержал. Он инсценировал свою смерть и скрылся от мира под именем старца Федора Кузьмича.

Но и уход Александра от мира не спас династию от проклятия. Николай I, принявший страну на вершине мирового могущества, довел ее до позорного поражения в Крымской войне. Умер он в ужасных мучениях, пусть не физических, но моральных. Его сын Александр II был и вовсе убит террористами. Нельзя назвать счастливым и финал жизни Александра III. В молодости это был здоровый и физически чрезвычайно сильный человек, но буквально сгорел за месяц, отправившись подлечиться в Крым. Ему не было и 50 лет.

Император, знавший свою судьбу

Наконец на престол вступил последний император из рода Романовых – Николай II. Вскоре после коронации ему пришлось побывать в Англии, где он от принца Уэльского узнал о каббалисте и предсказателе Кайро (Луисе Хамоне). Наследник британской короны, однажды беседуя с Кайро, попросил по датам рождения некоторых знакомых людей предсказать их будущее. Про Николая Хамон сказал, что этот человек «*столкнется с кровавыми войнами, несчастьями своей страны и будет насильственно умерщвлен вместе со своей семьей*».

Молодой император пожелал инкогнито встретиться с Кайро. Тот впоследствии вспоминал, что составил для посетителя персональный гороскоп, но в любом варианте 1918 год грозил ему катастрофой. А причиной было… некое событие в прошлом, почти за 300 лет до этого. В 1907 году они снова встретились, уже в Петербурге. Теперь Хамон понимал, что разговаривает с русским царем, но предсказания его были еще мрачнее. Он составил гороскопы родственникам Николая, но обещал их содержание никогда не раскрывать.

Еще в 1901 году император с супругой вскрыли ларец Павла I с предсказаниями Авеля. Они не говорили, что именно нашли там, но с тех пор Николай, по свидетельствам очевидцев, стал каким-то отстраненным. Вяло реагировал на самые острые события, проявлял себя фаталистом и часто говорил, что до 1918 года ничего не боится для себя, но молится о спасении России. А после второй встречи с Кайро эти настроения у императора усилились. Многие придворные уже после трагических событий 1918 года вспоминали, что Николай как будто знал свою судьбу.

Итак, правление Романовых началось в Ипатьевском монастыре, где был провозглашен царем Михаил Федорович, приказавший повесить трехлетнего ребенка. Оборвалась история императорского рода в Ипатьевском доме в Екатеринбурге, где была казнена семья Николая II. И при этом был убит ребенок – царевич Алексей. Проклятие Марины Мнишек сбылось сполна.

НЕ МАГУ МАЎЧАЦЬ!

Аляксандр ШРАМКО, святар:

«Царква за прымірэнне? Калі ёсць канкрэтнае зло, з ім трэба змагацца!»

Якой павінна быць роля Праваслаўнай царквы ў сённяшняй Беларусі? Ці з'яўляецца асуджэнне царкоўнымі дзеячамі гвалту з боку ўлады ўмяшаннем у палітыку? Чаму кіраўнікі беларускіх манастыроў выступаюць са скандальнымі заявамі, якія супярэчаць царкоўным канонам? Пра ўсё гэта мы пагутарылі з праваслаўным святаром Аляксандрам ШРАМКО.

– Ойча Аляксандр, новапрызначаны мітрапаліт Веніямін нядаўна заявіў, што пераадолець супрацьстаянне паміж уладай і грамадствам дапамогуць малітва і пост (не той, што ў сацсетках). І што царква павінна застацца па-за палітыкай. Вы згодны з такім меркаваннем?

– Царква сапраўды мае быць па-за палітыкай. Але ў нас часта людзі блытаюць самі паняцці. На мой погляд, умяшанне царквы ў палітыку – гэта калі яна будзем аддаваць перавагу якому-небудзь кандыдату ці партыі на выбарах. А калі царква ўздымае свой голас супраць гвалту над мірнымі людзьмі, якая ж тут палітыка? Царква павінна заяўляць пра гэта! Бо нават у "Асновах сацыяльнай канцэпцыі Праваслаўнай царквы" (ёсць такі дакумент) пра гэта гаворыцца. Калі парушаюцца запаведзі (не ілжэсведчы, не забі), царква ніякім чынам не павінна маўчаць! У тым дакуменце, дарэчы, прадугледжваецца нават крайняя мера – грамадзянскае непадпарадкаванне. Царква можа заклікáць і да яго.

– А ўдзел кіраўніка Беларускай праваслаўнай царквы ў розных прыўладных мерапрыемствах (напрыклад, у цырымоніі ўручэння штогадовай прэзідэнцкай прэміі) – гэта "па-за палітыкай"?

– Сапраўды, на словах адмяжоўваючыся ад палітыкі, царква прымае ўдзел у розных палітычных акцыях. Напрыклад, у так званых "усебеларускіх сходах", якія праводзіліся звычайна пад выбары. Па сутнасці, гэта былі перадвыбарныя мерапрыемствы. І на іх заўсёды выступаў наш мітрапаліт. Выступаў – значыць, падтрымліваў самі ведаеце каго. Вось гэта і ёсць самая сапраўдная палітыка. А калі ўлада змушае людзей да масавых фальсіфікацый (да граху ілжэсведчання), да гвалту, царква кажа: мы не павінны ўмешвацца. Але гэта – сістэмны прымус парушаць запаведзі!

– Не ўсе царкоўныя дзеячы маўчаць. Згадайма пропаведзь архіепіскапа Гродзенскага і Ваўкавыскага Арцемія ці адзіночны пікет гомельскага святара Уладзіміра Драбышэўскага. Ён проста выйшаў на вуліцу з таблічкай "Спыніце гвалт!", а яму за гэта далі 25 сутак…

– Аднойчы ён увогуле выйшаў з трэцім законам Ньютона, напісаўшы на таблічцы: "Дзеянне роўнае супрацьдзеянню". Чалавек дзейнічае па веры сваёй, па сваім сумленні і – падвяргаецца ганенням. І тое, што каталіцкага мітрапаліта Тадэвуша Кандрусевіча не ўпусцілі ў краіну – гэта дакладна ганенні. Мітрапаліт не выходзіў з пратэстамі на вуліцу, ён нічога супрацьпраўнага не зрабіў – за што з ім так абыходзяцца? Відаць, Лукашэнка сёння шмат якія рашэнні прымае, што называецца, на нервах, а гэта толькі падвышае градус напружанасці ў грамадстве.

– Царква павінна гэты градус паніжаць? Выступаць за прымірэнне?

– Царква за прымірэнне – гучыць прыгожа, але насамрэч гэта крывадушная ("лукавая") пазіцыя. Згадайце, калі была Вялікая Айчынная вайна, царква дапамагала народу ў змаганні з нацызмам матэрыяльна і духоўна. Яна ж не заклікала: давайце прымірымся! Калі ёсць канкрэтнае зло, з ім трэба змагацца. А не зміріцца з тым, што зло існуе. І Ісус Хрыстос гаварыў: "Вы думаеце, я мір прынёс? Не мір, а меч!" Само хрысціянскае вучэнне не патрабуе ад чалавека ў пэўных умовах рашучых крокаў. Так, сутнасць хрысціянства – мір. Але – Божы мір, дзе пераможана зло. Калі хтосьці кагосьці збівае і гвалціць, хрысціянін не можа падысці і сказаць ахвяры: змірыся і расслабся. Ён павінен заступіцца!

– Улада палічыла, што мітрапаліт Павел заступіўся? Яго раптоўны выезд у Расію, на Кубань, выглядае як высылка.

– Ці ён заступіўся… Па-першае, ён наведаў у бальніцы збітых на акцыі пратэсту і пажадаў ім не падаць духам. Па-другое, у СМІ прайшла інфармацыя, што ён папрасіў прабачэння ў прыхаджан за віншаванне Лукашэнкі з перамогай на выбарах. Потым царкоўная прэс-служба апошняе аспрэчвала. Але так яно, у прынцыпе, і было. Мітрапаліт Павел выйшаў на царкоўны цвінтар, там сабраліся людзі на малебен і запыталіся, чаму ён паспяшыў з віншаваннем. І ён літаральна сказаў: "Прабачце мне, калі некага з вас гэта пакрыўдзіла". Гэтага аказалася дастаткова для "высылкі". Разумееце, у нас улічваецца нават не тое, што ты "супраць", але і што недастаткова "за". А што мітрапаліт Павел хістаўся, было бачна.

– Канкрэтна "супраць" можна разглядаць пропаведзь архіепіскапа Арцемія, які параўнаў брутальныя дзеянні ўлады з апрычнінай часоў Івана Жахлівага. Добра, што яго не пасадзілі на суткі… А што ў Беларусі можна зрабіць з непакорным епіскапам?

– Тут цікавая рэч. У Беларускім Экзархаце зняць епіскапа больш складана, чым нават мітрапаліта. Мітрапаліта здымае і ставіць толькі маскоўскі Сінод на чале з патрыярхам. А вось справу аб прызначэнні ці зняцці епіскапа павінен спачатку разгледзець Сінод беларускіх епіскапаў у Мінску, а ўжо з іх прапановы мусіць прыняць рашэнне Сінод у Маскве. Два этапы павінны быць. Ну і, дасягнуўшы 75-гадовага ўзросту, епіскап абавязкова піша прашэнне аб адстаўцы. Яно ляжаць да пары да часу, у любы момант яму могуць даць ход. Так было ў свой час і з мітрапалітам Філарэтам.

– Вялікі розгалас апошнім часам выклікалі два публічныя выступленні царкоўных дзеячаў – ігуменні Гаўрыілы з Багародзіца-Раждзественскага жаночага манастыра ў Гродне на жаночым форуме і архімандрыта Савы Мажука з гомельскага Мікольскага манастыра на праваслаўным тэлеканале "Спас". Матушка Гаўрыіла назвала сотні тысяч людзей на мірных шэсцях "деструктивной сектой", а лозунг "Жыве Беларусь!" – "бесовским выкриком". Скажыце, што за людзі кіруюць беларускімі манастырамі?

– Трэба сказаць, што Гаўрыіла пасля сустрэчы з мітрапалітам Веніямінам ўсё ж выбачылася. Але выбачылася не па змесце, а зноў жа, як у выпадку з мітрапалітам Паўлам, з агаворкай: калі гэта кагосьь пакрыўдзіла... Што да людзей манастырскіх, то яны, як правіла, трохі адарваныя ад звычайнага жыцця. Святар у царкве размаўляе з вернікамі, у яго ёсць жонка, якая ходзіць на працу, ёсць дзеці, якія наведваюць школу, ён больш кантактуе з грамадствам, ён не можа так адарвацца. А вось знаходзячыся ў манастыры, чалавек пачынае жыць у сваім свеце, са сваімі забабонамі. Да таго ж гродзенскі жаночы манастыр – стаўрапегіяльны…

– А што азначае гэты статус?

– Ён не падначалены архіепіскапу Гродзенскаму, толькі наўпрост мітрапаліту. Бо ў некаторых СМІ пісалі, якая смелая Гаўрыіла – выступіла супраць свайго начальніка. Арцемій – не яе епіскап, ён не мае над ёй улады. У тым манастыры нават подпісы супраць Арцемія збіралі. Можа быць, каб не напружваць абстаноўку, мітрапаліт Веніямін, прыехаўшы нядаўна ў Гродна на прастольнае свята манастыра, служыў там не з Арцеміем, а з епіскапам Навагрудскім і Слонімскім Гурыем. Аддамо ўсё ж належнае мітрапаліту – ён сказаў, што факты гвалту павінны быць разгледжаны, а вінаватыя – пакараны. Праўда, ён дадаў – і з таго, і з другога боку. Гэта сказана ў час, калі ніякага гвалту са свайго боку дзяржава не прызнае…

– Атрымліваецца, што і словы матушкі Гаўрыілы, і словы архімандрыта Савы відавочна разыходзяцца з пазіцыяй мітрапаліта Веніяміна?

– Як паведаміў прэс-сакратар БПЦ айцец Сергій Лепін, Гаўрыіла на тым форуме выказала сваю ўласную пазіцыю. Але ж яна прызналася, што атрымала на сваё выступленне дабраславенне Веніяміна. А ён нібыта быў не ў курсе... Што да выступлення Савы на "Спасе" – суцэльная хлусня! Па-першае, ён там гаварыў, што людзі на шэсцях выступаюць супраць беларускай дзяржаўнасці. Хоць усё якраз наадварот – яны за дзяржаўнасць! У дзяржаве не працуюць законы, няма парадку дзяржаўнага – людзі і выйшлі. Па-другое, Сава сказаў, што факты гвалту з боку ўлады своечасова разглядаюцца ў судах. Дзе ён гэта пабачыў? Мы ж ведаем: чалавек выйшаў з кветкамі – яго тут жа ў аўтазак, яму тут жа – суткі ці штраф. А колькі спраў заведзена на тых, хто збіваў людзей?

– У Гродне заведзена адна справа.

– А іх мусілі б быць сотні! Па-трэцяе, Сава заявіў, што пратэстоўцы выступаюць за аўтакефалію БПЦ. Адкуль ён гэта ўзяў? Я ўваходжу ў суполку "Хрысціянская візія" пры Каардынацыйнай радзе, дзе ёсць каталікі, праваслаўныя, пратэстанты. Ніхто ад імя КР гэтай тэмы ўвогуле не ўзнімаў! Магчыма, ілжывую сутнасць архімандрыта Савы ацэняць у Маскве і зробяць яго епіскапам. Але няхай ён запомніць: сапсаваная рэпутацыя застанецца яго спадарожнікам назаўжды.

– Пасля прызначэння мітрапаліта Веніяміна вы выказалі асцярогу, што можа быць звужана (і так вельмі вузкая) сфера багаслужбовага выкарыстання беларускай мовы. Але мітрапаліт, у адрозненне ад сваіх папярэднікаў, сам размаўляе па-беларуску – і са святарамі, і з вернікамі.

– Тут варта ўдакладніць: багаслужбовая мова – гэта адно, а гаварыць па-беларуску – гэта другое. Я ведаў аднаго беларускамоўнага святара, які катэгарычна не хацеў служыць на мове. Я чаму выказваў асцярогу? Бо ў самой БПЦ вельмі баяцца праяў сепаратызму і нацыяналізму. І калі, напрыклад, беларускай мове ў царкве спрыяў рускі чалавек з Разані (*маецца на ўвазе мітрапаліт Павел. – **М.С.***), то звінаваціць яго ў нацыяналізме было складана. А калі тое самае будзе рабіць беларус з нараджэння мітрапаліт Веніямін, то яго лёгка могуць западозрыць у сімпатыі да нацыяналістаў, да аўтакефаліі. Да слова, мітрапаліт Павел, хоць яго і называлі маскоўскім стаўленікам, гаварыў святарам: "Дзе людзі жадаюць службаў па-беларуску – служыце!"

– Але святары мала дзе скарысталіся з яго парады.

– Так, галоўным тормазам былі якраз бацюшкі на месцах. Ну, уявіце сабе: усё ў прыходзе ідзе нармальна, а тут новае нешта ўвядзеш – заўтра палова вернікаў на службу не прыйдзе. Многія святары, відаць, так думалі. Па-другое, дзе знайсці беларускамоўны хор? Бо шмат пеўчых адмаўляецца спяваць па-беларуску. І ўсё ж святар, на маю думку, павінен тут праяўляць ініцыятыву. Як рабіў я, калі служыў у мінскім мікрараёне "Сухарава". На жаль, не заўсёды ёсць месца, дзе служыць. Скажам, у сталічным Пятра-Паўлаўскім саборы служба па-беларуску праходзіць вельмі рана, ці не ў сем раніцы ў суботу, да асноўнай службы. Самі святары часам ставяць беларускамоўныя службы ў маргінальнае становішча. А потым кажуць: дык жа мала людзей прыходзіць…

– Два гады таму вам забаранілі служэнне ў царкве на пэўны тэрмін – з-за вашага вальнадумства ў інтэрнэце. Вы збіраецеся вярнуцца да паўнапраўнай святарскай дзейнасці?

– Калі зверху будзе ініцыятыва, тады і паглядзім. Сам я ініцыяваць гэта не хачу. Летась мяне выклікáў на размову мітрапаліт Павел. І ў епархіі мне сказалі, што сваімі паводзінамі я не выявіў пакаяння. Цяпер жа такая сітуацыя ў краіне, што дзейныя святары пакутуюць, бо іх сумленне кажа ім адно, а царква патрабуе іншага.

– Але ж мітрапаліт змяніўся. Можа быць, уладыка Веніямін захоча зняць з вас спагнанне свайго папярэдніка?

– Не ведаю. Пакуль я застаюся святаром па-за штатам, так бы мовіць, пастаўлены на паўзу. У 2018 годзе мне забаранілі служэнне на год. А летась на епархіяльным савеце мяне зноў звінавацілі ў камунікацыі з аўтакефалістамі, з ерэтыкамі... Прычым вінавацілі людзі, удвая маладзейшыя за мяне, яны вучылі мяне жыць.

– Дык вы чакаеце запрашэння на размову ад новага мітрапаліта?

– Калі мітрапаліт запросіць на гутарку – чаму ж не схадзіць? Усё будзе залежаць ад таго, у якім тоне са мной будуць гаварыць. Калі, як і летась, ва ўльтыматыўным, я гэтага прыняць не магу і не бачу магчымасці для свайго вяртання.

Міхась СКОБЛА.

На фота: айцец Аляксандр Шрамко каля мінскай Свята-Пакроўскай царквы, дзе праслужыў амаль 10 гадоў.

ПАЗІЦЫЯ

Віктар МІКІТА:

«Як можна так здзекавацца з народа?»

*Сябра Саюза мастакоў Беларусі і суполкі "Пагоня" **Віктар МІКІТА** прыйшоў у рэдакцыю "Народнай Волі", каб засведчыць сваю грамадзянскую пазіцыю. Прыйшоў не з пустымі рукамі. Прынёс паказаць два свае творы – "Крэўская сцяна" і "Сляпая сіла". Напісаныя не сёння, яны ўспрымаюцца надзённа і адназначна – як мастакоўскае бачанне сённяшніх падзей. "Апублікуйце ў вашай газеце, хай беларусы пабачаць", – папрасіў творца. Мы не маглі адмовіць, задаўшы мастаку некалькі спадарожных пытанняў.*

– Віктар Васільевіч, такое адчуванне, што "Сляпая сіла" толькі што з мальберта.

– Не, гэта праца прысвечана пачатку Вялікай Айчыннай вайны, 1941 году, калі сляпая сіла фашызму запаланіла Беларусь. І вось сляпая сіла зноў на нашых вуліцах. Я не магу спакойна глядзець на збіццё мірных людзей, масавыя хапуны ўсіх без разбору. І ўвесь гэты гвалт ідзе ад імя ўлады… Лукашэнка кажа – будучыня за моладдзю. За моладдзю, якую збіваюць? Як можна так здзекавацца з народа? Збіццё, запіхванне ў аўтазакі, крымінальныя справы... Гэта нагадвае вайну супраць свайго народа. А народ – ён у краіне галоўны! Не прэзідэнт, які абіраецца ці не абіраецца, а народ. І вось народ выйшаў на вуліцы, бо зразумеў, што яго падманулі на выбарах.

– Саюз мастакоў, калі не памыляюся, самая масавая творчая арганізацыя ў Беларусі – больш за тысячу сяброў. Як да падзей у краіне ставяцца вашы калегі?

– А як можна да гэтага ставіцца? У большасці мастакоў меркаванне, я думаю, аднолькавае: мы асуджаем гвалт. "Пагоня" выказалася адназначна. Яшчэ ў жніўні мы праводзілі акцыю каля сталічнага Палаца мастацтва. Выстаўлялі творы, якія тэматыкай перагукваліся з днём сённяшнім, на мальбертах уздоўж вуліцы Казлова. Адбылася такая вулічная выстава.

– Камунальныя службы цяпер працуюць ва ўзмоцненым рэжыме – зафарбоўваюць розныя графіці, якія з'яўляюцца на фасадах будынкаў. Фігуры дыджэяў на Сморгаўскім тракце ў Мінску разоў пяць зафарбоўвалі. Чаму ўлада так баіцца гэтых малюнкаў? Мне здаецца, яны не нясуць ёй прамой пагрозы.

– Як прафесійны мастак, я не вельмі добра стаўлюся да рознага кшталту насценных выяў, але разумею, наколькі гэта сёння важна – проста выказваць сваю грамадзянскую пазіцыю, абазначаць яе паўсюль, дзе толькі магчыма. Таму ўлада з такой творчасцю і змагаецца. Асабліва там, дзе пазнаецца бел-чырвона-белы сцяг. А чаго так заўзята камунальнікі і АМАП за тых дыджэяў учапіліся, то мне гэта незразумела.

– На Партызанскім праспекце я назіраў, як здымалі сцяг з балкона на дзясятым паверсе. Прыехала аўтавышка "Магірус" (з выгляду дужа дарагая машына), не адну хвіліну апорныя лапы расстаўляла, люлька ўгору вельмі марудна ўздымалася, пакуль узнялася – сцяг знік. Дык кіроўца зноў марудна лапы тыя прыбіраў, яўна не спяшаўся.

– І гэта таксама мне незразумела, чаму ідзе такое апантанае змаганне з нацыянальнымі сімваламі. Бо Лукашэнка пад бел-чырвона-белым сцягам у 1994 годзе даваў прэзідэнцкую прысягу. Дык чаму ж ён тады не выступіў супраць, а прамаўчаў? Выходзіць, тады яго сцяг задавальняў.

– Проста сёння сцяг зрабіўся сімвалам супраціву.

– Ну так, і ў дварах, і ў вокнах людзі вывешваюць. Што да нас, мастакоў, то заўсёды з нашых выстаў здымаліся працы з нацыянальнай сімволікай. Хоць мы яе не выкарыстоўвалі на сваіх карцінах, што называецца, "у лабавую". Заўсёды прысутнічаў гістарычны кантэкст, ствараўся нейкі вобраз. Вось як узнікла мая "Крэўская сцяна"? Я быў у Крэве на пленэры. Убачыў замкавую сцяну – паласа цэглы чырвонай, паласа светлага цэменту і камення. Гэта ж мастацкі вобраз! Чаму не ўжыць? Потым гэту маю працу некалькі разоў здымалі.

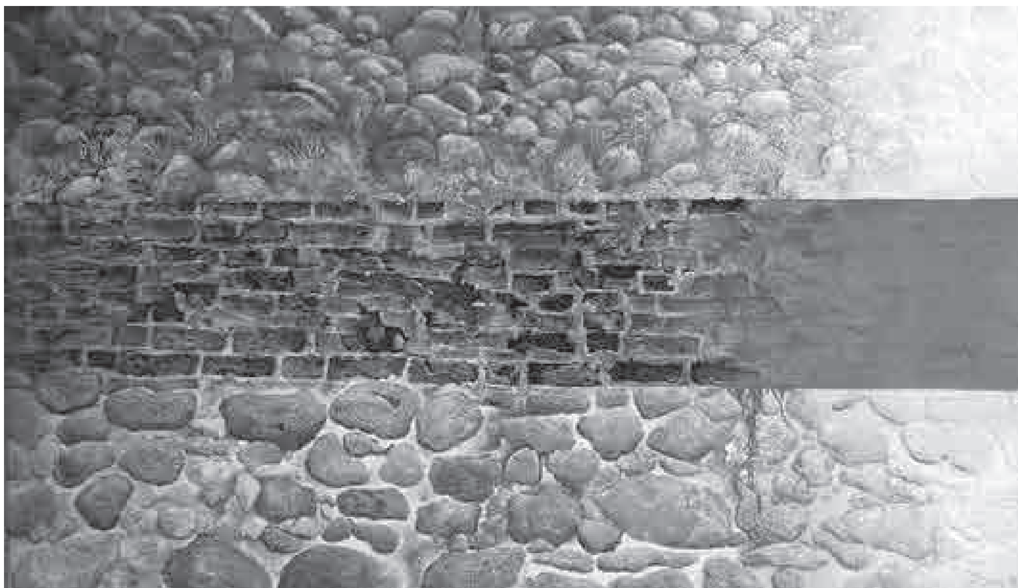

– БТ ізноў завяло старую (яшчэ з савецкіх часоў) песню – пра выкарыстанне нацыянальнай сімволікі ў гады Вялікай Айчыннай. Як вы лічыце, гэта яшчэ працуе?

– Гэта проста смешна слухаць. Гербу "Пагоня" сямсот гадоў, за ім – вякі нашай слаўнай гісторыі. А сцягу – больш за сто, мы ведаем, што ён у сваім цяперашнім выглядзе ўзнік тады, калі Беларусь (Беларуская Народная Рэспубліка) мела шанец стаць самастойнай. На жаль, у 1918 годзе не атрымалася. Сёння ўжо, здаецца, усе ведаюць паходжанне нашых сімвалаў, таму яны і сталі такімі папулярнымі. І не трэба нікога з экранаў тэлевізараў уводзіць у зман, народ сам даўно разабраўся.

Антон ЗАГОРСКІ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
2 КАСТРЫЧНІКА 2020 г.

АПАВЯДАННЕ

Анатоль ЗЭКАЎ

ТРЭЦІ

Калаж Ірыны ПУСТАВАЛАВАЙ.

Ігнат сядзеў на ўслончыку на падворку, прытуліўшыся да шулы хаты, старой, як і ён сам, і, жвава слізгаючы нажом, абразаў лазовыя дубцы. Як яшчэ змалку прызвычаіўся плесці кошыкі, так не развітваўся з гэтым сваім заняткам і дасюль. Ды і кошык – рэч такая, у вёсцы без яго нельга. Здаецца, колькі тае работы, нават іншы раз у ахвотку, а карысць вялікая. Глядзіш, папросіць нехта, зробіш, а ён табе з сенам дапаможа ўправіцца ці бульбу на сотках увосень выкапаць. Праўда, было, што Ігнат і проста за "дзякуй" дарыў кошыкі вяскоўцам – анягож не збяднееш: былі б сілы, а лазы на Гарэлым балоце – покуль жыць, усю не зрэзаць. Так што, лічы, Ігнатавы кошыкі ледзьве не ў кожнай хаце ў іхніх Галах былі.

Не пакінуў свайго занятку Ігнат і калі пачалася вайна. Хай сабе і не да кошыкаў вяскоўцам, калі не ведаеш, што цябе заўтра чакае, аднак і без справы сядзець Ігнат не мог. Ды і вайна ж не на ўсё жыццё, скончыцца – вось і спатрэбяцца кошыкі. А ці здолее ён ужо тады выбрацца ў тое балота за лазовымі дубцамі – аднаму Богу вядома: што ні кажы, а сілы пакідаюць. Хоць яшчэ, мусіць, і не такі стары – год назад шэсцьдзесят стукнула, ды, відаць, падзнасіўся за жыццё гаротнае. Не мёд жа лыжкай сёрбаў штодня, было, што і на бясхлебіцы перабіваўся. А тут яшчэ радыкуліт насеў – не ношка ж сена, не скінеш з плячэй. З-за радыкуліту праклятага і ў партызаны не падаўся, як Захар, яго сусед-аднагодак, бо ведаў: у той лясной-балотнай сырасці і вокам не міргнеш, як скруціць. А які з яго, скручанага, ваяка. Адны толькі клопаты партызанскаму начальству. Дый што тады застанецца рабіць у атрадзе: сядзець ля цёплага вогнішча ды плесці кошыкі? Але каму яны там патрэбны ў лесе, ягоныя кошыкі? Ды і вогнішча не заўсёды запаліш. Так што, разважаў, няхай ужо сыны (а іх у Ігната двое – і абодва зараз на фронце) ваююць і за сябе, і за бацьку.

Ігнат падраўняў дубцы і акурат узяўся выгінаць апорную дужку пад будучы кошык (здаецца, імгненне – і пачне нанізваць на яе гонкія карычнявата-зялёныя дубцы), як зводдаль, з кожнай хвілінай набліжаючыся да двара, пачулася картавая нямецкая гаворка ўперамешку з мястэчковай. Напачатку не звярнуў увагі, бо за апошнія месяцы, калі і ў іх вёску пачалі наязджаць немцы, прывык ужо, але ж, калі галасы сталі чутны больш выразна, насцярожыўся. І так заўсёды: хоць і не ўпершыню сутыкаўся з немцамі, аднак прывыкнуць да чужой гаворкі не мог. Штосьці ненатуральнае было ў гэтым, нязвыклае для вёскі, дзе здалёк пазнаваў голас таго ці іншага вяскоўца.

Параўняўшыся з дварам, фурманка, на якой акрамя вазака сядзелі два немцы, спынілася. Але, як заўважыў Ігнат, гэта былі не ўсе "госці". Па дарозе, што вынырвала з-за суседавай хаты, падцягваліся да двара яшчэ дзясяткі паўтарадва ўзброеных мужчын, відаць, паліцаяў, бо былі апрануты хто ў чым. Калі яны падышлі да фурманкі, двое немцаў, што сядзелі на возе, саскочылі на дол і няспешна накіраваліся ў двор. Даўгалыгі паліцай, які тым часам паспеў забегчы наперад, піхнуў нагой брамку, і яна, заскавытаўшы, з ляскатам расхінулася. Але заходзіць у двор немцы не сталі. Загергеталі аб нечым сваім, а потым той, што быў з аўтаматам, звяртаючыся да Ігната, гукнуў:

– Фатэр, ком цу мір!

Ігнат апусціў у кішэню ватоўкі нож, зняў з прыполу і кінуў на прызбу лазовыя дубцы. Абапёршыся далонню на край услончыка, цяжка крэкчучы, прыўзняўся.

"Цу мір, цу мір… – засвідравала ў галаве. – Ведаем мы гэты ваш "мір"…"

Ідучы насустрач немцам, Ігнат адчуў нешта няладнае.

Рыжы, танклявы, як качарга, аўтаматчык, які клікаў Ігната да сябе, тым часам дастаў з-за пояса біклагу і, высока закінуўшы, быццам гусак, галаву, каўтнуў. Потым перадаў біклагу немцу, які стаяў побач. Той, зрабіўшы глыток, вярнуў пасудзіну назад, не зважаючы на паліцая, які, відаць, таксама быў не супраць прыкласціся да металічнай гарлянкі.

Ігнат падышоў, сказаўшы ўжо завучанае "гутэн так", на што яму ніхто не адказаў. Аўтаматчык штурхнуў пад бок паліцая, які ў адно імгненне выцягнуўся, бы толькі і чакаў гэтага штуршка, і зычна скамандаваў:

– Бацька, каня трэба напаіць! Ды хутчэй шавяліся, а то як нежывы!

Немцам спадабаўся тон, з якім гэта вымавіў паліцай, – і яны зарагаталі.

Ігнат пашкандыбаў у хату і неўзабаве вынес вядро. Хацеў адразу падацца і да студні, аднак, бачачы, як марудна ён рухаецца, Ганс (так звалі, як пачуў Ігнат, другога, ніжэйшага ростам, з пабітым воспай тварам немца) выхапіў з рук вядро і перадаў паліцаю:

– Шнэль сам! Няма калі зітцэн!

І той борздзенька засігаў па вуліцы да студні.

Ігнат агледзеўся навокал, і толькі зараз яго позірк выхапіў двух чалавек, якія ляжалі на павозцы. Твары ў іх былі збітыя да крыві, рукі заламаны назад, відаць, звязаны вяроўкай ці дротам – гэтага Ігнат не бачыў.

Пакуль паліцай паіў каня, Ігнат стаяў ля брамкі, не ведаючы, што рабіць і ці трэба ён увогуле тут. Аднак запытаць пра гэта не адважваўся, дарэчы, як і ў двор сунуцца без каманды. А немцы і паліцаі на яго не зважалі – быццам і не існавала Ігната.

Конь, мабыць, дабраўся да дна, бо чулася, як прысёрбваў ваду. Паліцай, выцягнуўшы вядро з-пад конскай пысы, шпурнуў яго да Ігнатавых ног.

Ігнат сагнуўся, падняў вядро, але ісці ў двор па-ранейшаму не рашаўся. Толькі калі тыя два немцы, Ганс і аўтаматчык, скіравалі да воза, Ігнат таксама крануўся з месца. Але не паспеў зрабіць і двух крокаў, як зноў гукнулі:

– Эге-гей, давай збірайся! З намі паедзеш...

Чаго-чаго, а гэтага Ігнат не чакаў. "З чаго б гэта, – падумаў, – я ім спатрэбіўся? Можа, учулі, што да мяне ноччу партызаны заходзілі, бульбы прасілі? Але ж наўрад ці... Бо, каб ведалі пра гэта, размова б іншай была. Доўга б не чыкаліся, адразу б пад пахі і на воз, побач з тымі двума. Тады што? Няўжо хочуць у паліцаі сасватаць? Але ж які з мяне, старога ды нездалячага, паліцай?"

Хацеў паскардзіцца на немач сваю, папрасіць, каб кінулі яго, не валаклі з сабой, аднак ад нечаканасці не мог варухнуць языком – нібы праглынуў. Так і стаяў паміж брамкай і возам, пакуль той, з аўтаматам, не сказаў, паказваючы на воз:

– Біттэ зітцэн! – І, звяртаючыся да паліцая, што быў за возчыка: – Генуг! Фатэр павязе...

Ігнат, не ачомаўшыся ад усяго, моўчкі ўскараскаўся на воз і сеў у перадок на месца, якое саступіў яму паліцай, узяў у рукі лейцы.

"А вось усё і добра будзе, – падумаў. – Адвязу іх, куды трэба, і адпусцяць. Навошта я ім, стары, нездалячы? Як піць даць, адпусцяць".

Да Коршунаўкі, дзе стаяў паліцэйскі гарнізон, ехалі добрых паўтары гадзіны. Мусіць, і хутчэй дабраліся б, каб гналі каня, але дарога была грузкая і асабліва разагнацца не выпадала. Ды і каб можна было, наўрад ці рабілі б гэта, бо адрывацца ад паліцэйскіх, што шкандыбалі ззаду, відаць, было ўсё ж рызыкоўна.

Уехаўшы ў вёску, адразу завярнулі на школьны двор. Праўда, школьным ён быў да вайны, а калі прыйшлі немцы, тут атабарыліся паліцаі.

Пасярод двара спыніліся. Двое фашыстаў з Ігнатавага воза – яны пэўна былі ў абозе галоўнымі – падаліся да школьнага ганка. Курт – так звалі таго, што з аўтаматам (гэта Ігнат даведаўся, калі ехалі) – на хаду скамандаваў, паказваючы на воз, дзе ляжалі звязаныя:

– Партызанен, цу мір!

Трое паліцэйскіх падышлі да воза, паднялі партызан. Штурхаючы іх вінтоўкамі ў спіны, скіравалі ў будыніну. Туды ж, пакінуўшы двух чалавек на варце, пацягнуліся і амаль усе астатнія паліцаі.

Ігнат, нейкую хвіліну пасядзеўшы на возе і не ведаючы, што рабіць далей, бо на яго ўсе раптам забыліся, няспешна злез і, узяўшы з драбін ахапак сена, кінуў каню. Ды так і застаўся стаяць, падштухоўваючы нагой сена бліжэй да конскай пысы. Колькі так стаяў – не памятаў, як і не памятаў, пра што думаў. Можа, пра тых двух, з якімі зараз невядома што рабілі ў будынку, ці мо пра сыноў, што ваююць недзе на фронце, не падазраючы нават, у якую недарэчную сітуацыю трапіў іх бацька.

Ачомаўся, калі недзе за вуглом школы пачуў галасы, пераважна жаночыя і дзіцячыя. А ўзняўшы галаву, убачыў і саміх мястэчкоўцаў. Крыху зводдаль заўважыў і паліцаяў, якія скіроўвалі жанчын, дзяцей і старых – а хто ж яшчэ ў мястэчку застаўся? – у школьны двор. Чаму іх сюды зганяюць, зразумеў, хіба калі з будыніны вывелі двух расхлістаных партызан і павялі да школьных варот-перакладзіны, на якой паліцаі ладкавалі дзве вісельні. Стала жахліва – хоць ты скрозь зямлю праваліся, каб нічога не бачыць і не чуць.

– А ты што, бацька, стаіш? – гукнуў, выходзячы з будынка школы, ужо знаёмы паліцай. – Давай з намі.

Ігнат нехаця пасунуўся ўслед. Хацеў стаць у людскі натоўп, але ўсё той жа паліцай спыніў яго: стой, маўляў, з намі. Для чаго, Ігнат не разумеў.

Калі наперад выйшаў франтаваты афіцэр (відаць, самы галоўны, які сядзіць тут, у штабе гарнізона, вырашыў Ігнат, бо ў абозе, у якім яны прыехалі сюды, яго не было), натоўп, і без таго напалоханы, раптам сцяўся. Нават дзеці перасталі румзаць, ухапіліся за падолы матчыных сукенак.

Афіцэр гаварыў па-нямецку. І калі б перакладчык і не перакладаў старанна кожнае слова, усім было б зразумела, што сагналі іх сюды, каб паглядзелі, як немцы распраўляюцца з тымі, каго называюцьляснымі бандытамі...

Калі прамова была скончана і партызан падвялі да вісельні, натоўп зноў заварушыўся, зарумзалі дзеці, усхліпнулі бабы. Паліцаі, якія перад гэтым майстравалі вісельні, падштурхнулі партызан да табурэтак.

"Хутчэй бы скончыўся ўвесь гэты кашмар", – думаў Ігнат, стараючыся не глядзець у натоўп, каб, крый Божа, не натыкнуцца на чый-небудзь позірк. І калі афіцэр, нядаўні прамоўца, самазадаволена ўсміхаючыся, кіўнуў яму на вісельню і рэзка махнуў нагой, як бы жэстам паказваючы тое, што павінен зрабіць Ігнат, старога аж потам прабрала.

"Дык вось для чаго мяне цягнулі за сабой, – змікіціў Ігнат. – О, не, хай заб'юць, хай павесяць побач з тымі двума, толькі не гэта".

Гледзячы ў вочы афіцэру, крутнуў галавою.

– Вас? – гаркнуў афіцэр, ухапіўшыся за пісталет: здаецца, імгненне – і Ігната наскрозь прашые куля. І раптам быццам нейкая невядомая сіла прымусіла яго паддацца загаду. Нічога не бачачы наўкол, акрамя табурэтак, як ачмурэлы, Ігнат пасунуўся да вісельні…

Дахаты Ігната не пусцілі – адвялі на ноч баковачку ў школьным будынку. Ды яму і не вельмі каб хацелася дамоў, бо нешта ўмомант надламалася ў Ігнатавым жыцці, кінула ў невядомы дагэтуль вір.

Перад вачыма стаяў сённяшні дзень. Дзіўная рэч: як правіла, пражыты дзень помніш поўнасцю, да самай маленькай драбніцы. З часам, праўда, многае забываецца, цэлыя дні, а то і месяцы, але каб вечарам не помніць таго, што было з табой раніцай, – такога з Ігнатам яшчэ не здаралася. А тут, хоць галаву адсячы, не помніць.

Ігнат асцярожна, каб нікога не разбудзіць, падняўся, выцягнуў з-пад галавы ватоўку, накінуў на плечы. Гэтак жа асцярожна вышмыгнуў на двор. У грудзі адразу ўдарыла свежым паветрам, з цеплыні аж перасмыкнула ўсяго.

Ноч была ядраная, бралася на восень. Хмары, якія звечара густой коўдрай-навіссю зацягнулі неба, зрабілі ноч бяззорнай, і ад гэтага станавілася яшчэ больш непрыемна. Але разам з тым такая акалічнасць, калі навокал цемень, хоць вока выкалі, і радавала Ігната. "У цямрэчы знікнеш, дык шукаць ніхто не адважыцца, – думаў ён. – Пастраляюць, канечне, для адводу душы, калі спахопяцца, што мяне няма, але што з таго, калі я буду ўжо далёка адсюль".

І наколькі гэта ўзрадавала Ігната, настолькі і засмуціла. Нават напалохала. Падумалася: а што, калі і страляць не будуць, і ніхто шукаць не ўздумае? Зробяць выгляд, што нібыта і не заўважылі: знік дык знік – не вялікая бяда. Справу сваю зрабіў – і няхай ідзе. Маўляў, паглядзім, куды ён пойдзе. Дахаты пабаіцца, знойдзем жа. Тады куды? У лес, да партызан? Няхай паспрабуе. Там жа яго не дужа каб па галоўцы пагладзілі за такое. Ля першай жа сасны і шпокнуць.

Знікнуць незаўважна Ігнату якраз і не хацелася. Не жадаў ён пакінуць гэтае страшнае месца неўпрыкмет, не мог. Зусім не дзеля гэтага стаіць цяпер, прытуліўшыся да вугла школы.

Вядома, ён можа знікнуць цішком, з будынка ж вунь выслізнуў, у рэшце рэшт зможа дайсці да партызан (а ў гэтым Ігнат не сумняваўся, бо ведаў, што яны недзе тут, непадалёк, ды і сам учора чуў, як паліцаі гаварылі пра дыверсію на чыгунцы пад Рудняй, што ў кіламетрах пятнаццаці адсюль). Але ж мястэчкоўцы... Мястэчкоўцы так і не даведаюцца нічога аб ім. Ігнат, прыйшоўшы сюды з немцамі-паліцаямі, тут зрабіў сваё цяжкае злачынства і няўжо пакутуе зараз толькі таму, каб уцячы незаўважаным? Гэта значыць застацца ў вачах коршунаўцаў назаўсёды здраднікам?

Ігнат разгублена застыў пасярод двара і не ведаў, як быць далей, што рабіць. Аж самому не верылася: няўжо гэта ён, шасцідзесяцігадовы мужчына, які выгадаваў пяцёра дзяцей, дажыў да ўнукаў, ён, хто за сваё вялікае жыццё прыняў не адно рашэнне, зараз такі бездапаможны, як малое дзіця. Няўжо нічога болей не застаецца, як зноў сунуцца ў тую ненавісную будыніну, дзе, нажлукціўшыся з вечара самагонкі, храпуць асалавелыя фашысты і іх памагатыя-паліцаі. А што заўтра, раніцай? Прывязуць новых "бандытаў", і зрабі ласку, Ігнат, выштурхні з-пад іх табурэцікі. Няўжо толькі гэта і застаецца?

"Не, – падумаў Ігнат, – цяпер у мяне адна дарога – туды, да павешаных... І выбар адзін: стаць трэцім сярод тых двух, што развіталіся з жыццём не без майго ўдзелу, іншага няма. Так, павешаным я ўжо не дапамагу, але ж, можа, хоць іх душы даруюць маёй, калі спаткаюцца там, за мяжой небыцця. Хаця ці даруюць? Але ж у чым мая віна? У тым, што паставіў апошнюю кропку на жыцці тых двух? Дык калі б не я, гэта зрабілі б іншыя. Канец бы ўсё роўна быў адзін. Хіба што тут жа знайшлі б і трэці табурэцік – для мяне, Ігната. І адляцелі б нашы тры душы разам. А так прыйдзецца даганяць..."

Ігнат азірнуўся і нетаропка – вочы ўжо крыху прывыклі да цемені – пасунуўся да воза, ля якога адзінока хрумстаў сенам конь. Правёў старэчымі пальцамі па драбінах, адвязаў лейцы. "Самае тое", – падумаў. Паспрабаваў зняць аброць з каня, але той адхіснуўся ўбок і наступіў на аглоблю – і яна загайдалася, задрыжэла. На нейкую хвіліну знерухомеў. Потым, бы праясненне якое, прыйшла згадка: нож! Так, так, недзе ў кішэні ватоўкі павінен быць нож. Ігнат жа якраз сядзеў у двары і плёў кошык, калі яго заграблі. І сапраўды, нож быў у кішэні.

Дастаўшы яго, асцярожна абрэзаў лейцы, зматаў, каб было ямчэй, і, камечачы ў руках, завярнуў за вугал школы. Зірнуў у той бок, дзе на перакладзіне школьных варот матляліся целы павешаных учора партызан, стаіўся, агледзеўся вакол. Апрача гэтых двух нябожчыкаў, нічога чалавечага побач не было.

"Значыць, не выставілі аховы, – падумаў Ігнат. – Ведаюць жа, што і так наўрад ці хто асмеліцца сунуцца". Што-што, а закон нямецкі ён знаў: калі хоць адзін павешаны прападзе – не мінуць бяды нікому. Ніводны мястэчковец не выйдзе жывым. Каменя на камені не пакінуць, усё мястэчка зруйнуюць.

Тое, што няма аховы, супакоіла. Іначай Ігнат не змог бы здзейсніць свой план, а прыдумаць нешта іншае быў ужо не здатны, бо ўсе думкі адно і вярцеліся вакол задуманага. Таму і хаваўся, каб, крый Божа, ніводным рухам не выдаць сябе, не ўзняць вэрхал. Нават тое, што яго застрэляць, Ігната не радавала, бо ён хацеў менавіта такой смерці, якую наканаваў лёс тым двум, побач з кім ён жадае стаць трэцім.

Моцна сціскаючы ў руках лейцы, Ігнат скіраваў да павешаных. Не ўзнімаючы ўгору вочы, быццам баючыся ўбачыць нейкі нямы дакор у васковых тварах тых, з-пад чыіх ног учора выбіваў табурэткі, перакінуў канец лейцаў цераз перакладзіну, замацаваў іх вузлом і, блытаючыся і спяшаючыся, пачаў рабіць пятлю. Аднак рукі былі непаслухмяныя, пальцы штось задзеравянелі, і Ігнату здавалася, што неўзабаве і развіднее, а ён так і не паспее нічога.

Раптам адчуў, што ў рэшце рэшт нешта атрымалася. Трымаючы адной рукой пятлю, нібы абруч той, Ігнат стаў на ўскрай табурэткі, перахрысціўся.

Перш чым пятля сціснула горла, перад вачыма мільгануў далёкі сямейны фотаздымак: у цэнтры – яны з нябожчыцай Марфай, а вакол – іх пяцёра дзяцей. На руках дачок – лялькі, а сыны ашчаперылі аўтаматы, і зусім, здаецца, не самаробныя, а самыя што ні ёсць сапраўдныя. І раптам падалося, што фотакартка прама на вачах пачала ажываць. Быццам сыны з падшыванцаў-падлеткаў пераўтварыліся ў мужных воінаў і вось ужо бягуць да вісельні, вунь і агеньчыкі ад аўтаматных чэргаў мільгаюць.

Ігнат не ведаў, што гэта, хапіўшыся яго, паляць ва ўсе бакі п'яныя паліцаі.

КАНЕЦ СВЕТУ!

Штраф за акцыю… на сваім балконе

Суд Першамайскага раёна Віцебска прызнаў ***Таццяну*** *і* ***Канстанціна Севярынцаў*** *вінаватымі ў парушэнні заканадаўства аб масавых мерапрыемствах.*

Суддзя **Міхаіл Юрчанка** расцаніў маханне бел-чырвона-белым сцягам з лоджыі як несанкцыянаванае пікетаванне і прыняў рашэнне аштрафаваць Таццяну Севярынец на 25 базавых велічынь (675 рублёў), а яе мужу Канстанціну вынес папярэджанне, бо для яго гэта была першая за год адміністрацыйная справа.

Згодна з пратаколам, Таццяна Севярынец «*знаходзілася ў грамадскім месцы – на лоджыі ў сваёй кватэры – і на вачах у іншых грамадзян брала актыўны ўдзел у пікетаванні: выказвала грамадска-палітычныя інтарэсы з выкарыстаннем бел-чырвона-белага палотнішча, звяртала на сябе ўвагу грамадзян, дэманстравала жэсты рукамі*».

Віктар ШПАК.

СІТУАЦЫЯ

Пад кантроль!

Міністэрства спорту вырашыла абавязаць спартсменаў вывучыць словы дзяржаўнага гімна. Адпаведныя змены ўносяцца ў іх кантракты.

Спартсменаў просяць падпісаць дадатковыя пагадненні да кантрактаў. Згодна з новаўвядзеннямі, яны абавязваюцца ведаць на памяць гімн Беларусі, могуць выкарыстоўваць толькі дзяржаўную сімволіку і не маюць права даваць каментарыі СМІ і рабіць любыя публікацыі без дазволу наймальніка, паведамляе *TUT.BY*.

Адпаведны загад падпісаў міністр спорту і турызму **Сяргей Кавальчук**.

На працягу апошняга месяца шэраг спартсменаў выказаліся ў СМІ супраць гвалту, зладжанага сілавымі структурамі Беларусі. Акрамя таго, многія з іх удзельнічалі ў мірных акцыях пратэсту ці неяк інача праяўлялі салідарнасць. Напрыклад, футбольны клуб «Крумкачы» выходзіў на гульню ў футболках «Мы з народам», што Федэрацыя футбола палічыла палітычнай дэкларацыяй.

СТАЛА ВЯДОМА

Пошліны пайшлі ўніз

Беларусь з 1 кастрычніка знізіла экспартныя пошліны на нафту і нафтапрадукты, якія вывозяцца за межы мытнай тэрыторыі Еўразійскага эканамічнага саюза. Гэта прадугледжана пастановай Савета міністраў ад 30 верасня 2020 года.

Стаўка экспартнай пошліны на сырую нафту складзе 45,4 долара за тону (раней – 47,5 долара).

Пошліна на прамагонны бензін устаноўлена на ўзроўні 24,9 долара за тону (раней – 26,1). На таварныя бензіны, лёгкія і сярэднія дыстыляты яна складзе 13,6 долара за тону (раней – 14,2), такая ж пошліна ўстаноўлена адносна дызельнага паліва, бензолу, талуолу, ксілолаў, змазачных і іншых масел.

Раней стаўкі вывазных мытных пошлін адносна сырой нафты і асобных катэгорый тавараў, выпрацаваных з нафты, змяняліся 1 верасня. Тады яны былі павышаны.

ЧУЛІ?

Паляцелі!

З 30 верасня авіякампанія "Белавія" аднавіла выкананне рэйсаў па маршруце Мінск–Масква–Мінск.

"*У адпаведнасці з абмежаваннямі, устаноўленымі авіяцыйнымі ўладамі Расіі, палёты будуць выконвацца адзін раз на тыдзень (па серадах) у аэрапорт Дамадзедава (Масква)*", – адзначылі ў "Белавія".

Вылет з Мінска будзе ў 12.35, з Масквы – у 14.45.

Замежным пасажырам неабходна мець медыцынскую даведку з адмоўным вынікам ПЦР-тэста на каранавірус (COVID-19), выдадзеную не пазней як за 72 гадзіны да прыбыцця.

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Александр ЛЕСУН:
«Никто не несет ответственности за насилие…»

Олимпийский чемпион из России высказался по поводу того, что происходит в Беларуси.

Александр Лесун – уроженец Борисова, но в последнее время выступает за сборную России. Чемпион Олимпийских игр в Рио-2016.

– Я вижу, какие новости дают о Беларуси российские и белорусские СМИ, общаюсь с друзьями и близкими, которые сейчас там находятся, – рассказал **Александр ЛЕСУН** российским СМИ. – И это несопоставимо. Не понимаю, почему Russia Today там работает и несет то, что несет? Ситуация освещается однобоко.

Я никак не связан с политикой, но абсолютно против того, когда человек выходит в магазин, например, и его избивают. Нет, если в тебя кидают камень, я могу понять, почему милиция или ОМОН реагируют, но зачем применять насилие к мирным гражданам? За это же еще и никто не несет ответственности!

Нам говорят, что в Беларуси все хорошо, я могу привести великолепный пример на эту тему. Мои родители всю жизнь работали на неплохих работах, но до 16 лет не могли вывезти меня на море. Я поехал туда, когда сам начал зарабатывать. Как вы считаете, хорошо ли это?

– Вам не писали белорусы в «Инстаграме» с требованием отреагировать на происходящее? Просто такая тенденция наблюдалась.

– Мне тоже предлагали что-то рассказать. Я даже давал какие-то комментарии на эту тему. Правда, здесь много подводных камней. Сейчас все против Лукашенко, я тоже не особо за него. Потом возникает вопрос: «За кого?» Особо никого и нет. Да, государственную систему давно пора менять – факт.

Вся фишка в том, что эти протесты – не против России, не за Европу. Белорусы, с которыми я общался, прекрасно понимают, что никому не нужны в Европе. Диалог будет только с Россией.

– Чем всё закончится?

– Сложно сказать. Когда слушаю президента Беларуси, понимаю, что сегодня он говорит одно, а завтра – уже другое. Я также не могу верить всем СМИ. Информация идет разная. Я лишь знаю, что не хочу насилия против мирных граждан.

Виктор ШПАК.

МНЕНИЕ

Никита МЕЩЕРЯКОВ:
«Жду реакции от игроков сборной и всех остальных…»

Известный белорусский баскетболист рассказал «Народной Воле» о том, почему в стране отправляют за решетку выдающихся спортсменов.

Никита МЕЩЕРЯКОВ сейчас находится в России, тренируется вместе со своим клубом «Новосибирск».

О политике спортсмен начал высказываться еще до выборов, когда после ареста претендентов на президентскую должность Виктора Бабарико и Сергея Тихановского написал в Instagram: «*Игра без правил. Кандидатов сажают за решетку, людям затыкают рты. Это – не Беларусь будущего. Александр Григорьевич, вы не мой президент*».

Позже Никита Мещеряков в числе других спортсменов подписал письмо против фальсификации выборов и насилия в стране, вошел в Белорусский фонд спортивной солидарности, ходил на уличные акции, когда был в Минске.

Никита говорит, что от новости, что Елене Левченко дали 15 суток административного ареста, он «*был просто в шоке, хотя этого все равно можно было ожидать*».

– В стране сейчас правовой дефолт, – говорит **Никита Мещеряков**. – Вроде Беларусь находится в центре Европы, какая-никакая должна быть цивилизация, но сегодня мы видим, что в стране законы не работают совсем.

Безусловно, некоторые думали, что известных спортсменов это не коснется, даже если они высказывают публично свою позицию, но, как оказалось, это были рассуждения наивных. Гребут всех подряд, невзирая на должности и ранги!

Правоохранительные органы пытаются оказать давление на все слои населения, а всех, кто высказывает свое мнение и борется за свои права, считают чуть ли не личными врагами. Поэтому репрессии могут затронуть абсолютно каждого.

– Елена Левченко собиралась на операцию, которую ей должны были сделать в ближайшее время. Специально арестовали перед отлетом, чтобы лишний раз напакостить?

– Не исключено, хотя на сто процентов утверждать это не могу. Возможно, решили устроить публичную акцию устрашения для других спортсменов, которые наберутся наглости заговорить о своих правах.

Но люди сегодня солидарны друг с другом, и отступать никто не намерен. Тем более не отступится от своих взглядов Лена Левченко. Уж я-то знаю ее характер.

– А вы когда улетели в Новосибирск?

– Около недели назад, и, как видим, преград не было, хотя тоже регулярно посещал массовые акции. Да я и сейчас всех поддерживаю даже на расстоянии.

– Когда были в Минске, с вами спортивные чиновники из Минспорта или Белорусской федерации баскетбола профилактические беседы проводили?

– А что со мной проводить, если все знают, что это бесполезно? Я выступаю за правду, а не за лицемерие, и никто меня не заставит врать во имя того, чтобы кто-то остался в своем кресле.

Хотя было несколько звонков на телефон с незнакомых номеров, но я не отвечал. Поэтому прямых угроз или каких-то наставлений не было, а вот представители Республиканского центра олимпийской подготовки, где я числюсь на полставки, потребовали присылать им расписание моих тренировок, хотя раньше никогда этого не было.

Сейчас требуют постоянно отчитываться, где я тренируюсь, как это делаю. Особенно их это интересовало в то время, когда был в Минске. Такое впечатление, что ищут повод для моего увольнения.

– Готовы к этому?

– Чему быть, того не миновать. Приму как факт, потому что понимаю, что от меня ничего не зависит в ситуации, когда от понятия «законность» осталось только слово.

– В России у вас интересуются, что на самом деле происходит в Беларуси?

– Знаете, многие россияне и на самом деле относятся с пониманием, но не скрою, что есть и такие, которые верят всему, что им вдолбили в мозги пропагандисты из российских СМИ.

Информация о Беларуси, которую дают российские государственные телеканалы, как правило, абсолютно искаженная, реальность просто перевернута с ног на голову. Но многие этому, к сожалению, верят.

Хотя лично я, честно говоря, телевидение стараюсь вообще смотреть только фрагментами, потому что информацию беру исключительно из источников, которым доверяю.

– На ваш взгляд, Белорусская федерация баскетбола должна в ситуации с арестом Елены Левченко выступить в защиту спортсменки?

– Однозначно, хотя не думаю, что мы этого дождемся. Больше надеюсь на то, что баскетбольная общественность как-то отреагирует на эту ситуацию. Лена Левченко – это все-таки топовая белорусская баскетболистка, поигравшая даже в Америке.

Я знаю, что наше баскетбольное сообщество солидарно, поэтому жду реакции и от игроков сборной, и от всех остальных.

Алесь СИВЫЙ.

СІТУАЦЫЯ

Служылі два таварышы…

Іван Ціхан і Вадзім Дзевятоўскі – вядомыя беларускія кідальнікі молата. Яны ішлі разам і ў спорце, і ў жыцці. Заваёўвалі медалі, праходзілі праз выпрабаванні. Пасля Алімпіяды-2008 Ціхан і Дзевятоўскі абвінавачваліся ў выкарыстанні допінгу, але падалі ў суд. Працэс доўжыўся амаль два гады, у выніку беларускіх спартсменаў апраўдалі і вярнулі ім медалі.

Фактычна пасля гэтага **Вадзім Дзевятоўскі** спыніў сваю спартыўную кар’еру і падаўся ў палітыку – некалькі разоў быў абраны дэпутатам Палаты прадстаўнікоў, а таксама кіраўніком Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі.

44-гадовы **Іван Ціхан** да гэтага часу афіцыйна не абвяшчаў пра завяршэнне прафесійнай кар’еры спартсмена і разлічваў нават на ўдзел у чарговай Алімпіядзе.

Абодва ніколі не хавалі, што яны падтрымліваюць палітыку ўлад, а Вадзім Дзевятоўскі пастаянна браў удзел у розных праўладных мерапрыемствах.

Таму для многіх як снег на галаву было паведамленне пасля выбараў на яго старонцы ў “Фэйсбуку”: “*Лукашэнка – не мой прэзідэнт!!!*” Многія падумалі, што старонку экс-дэпутата Палаты прадстаўнікоў нехта ўзламаў, каб размясціць гэты допіс, але сам Дзевятоўскі пацвердзіў, што пісаў сам і ад сваіх слоў не адмаўляецца. Пры гэтым было відаць, што эмоцыі ў чалавека б’юць праз край…

“*Я ўжо сфармуляваў сваю пазіцыю, я не змагу цяпер нешта растлумачыць*, – распавядаў Дзевятоўскі *pressball.by*. – *Я ж паверыў яму... Дзіўна... Я яму, натуральна, верыў. Ён жа таксама чалавек. Скаціна я на самай справе... Ён жа верыў мне, ён заўсёды казаў: не аддавай. Жахліва... Я ж яму не здраджваў да апошняга...*

У гэтым і быў цяжкі выбар. Я бачыў, як ён шчыра перажываў за краіну. Але я сапраўды не мог беспарадкі падтрымліваць. Я ніколі не быў за гвалт, ніколі! Для мяне гэта цяжкі выбар. Прабач мне, Божа!”

Па дзяржаўным тэлебачанні допіс Дзевятоўскага ў сацыяльных сетках назвалі фейкам і дадалі, што ў былога спартсмена адбыўся нервовы зрыў.

Але сам Вадзім Дзевятоўскі ўдакладніў, што пра Лукашэнку напісаў, таму што яго папрасіў гэта зрабіць яго брат Алег – у мінулым вядомы спартсмен, член зборнай Беларусі па водных лыжах. Наколькі вядома, на фоне паслявыбарных падзей, збіцця людзей у сям’і Дзевятоўскіх адбылася самая сапраўдная драма.

Пасля гэтага Вадзім Дзевятоўскі, што называецца, знік з радараў, на тэлефанаванні не адказваў, але было відавочна, што яго кар’ера на пасадзе кіраўніка федэрацыі скончана.

А вось Івана Ціхана, які ад сваіх поглядаў не адступіўся, Лукашэнка пахваліў: “*Дзякуй табе, дарагі! У адрозненне ад іншых ты аказаўся патрыётам. Сустрэнемся – пагаворым. Дзякуй, Ваня, дзякуй!*”

І на пазачарговай канферэнцыі Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі, якая адбылася днямі, Іван Ціхан прагназуема змяніў Вадзіма Дзевятоўскага, які ўзначальваў федэрацыю з 2014 года.

“*Ніхто мяне не папракне, што я штосекундна не жыў праблемамі лёгкай атлетыкі*, – сказаў на канферэнцыі Дзевятоўскі. – *Я ведаю душы нашых спартсменаў, жыў гэтымі праблемамі штохвілінна, думаючы пра тое, як зрабіць лепш, каб мы гучалі яшчэ раней і лепш.*

Мне нярэдка казалі: беражыце сябе. Але арганізм даў збой, і мне неабходна аднаўленне. Гэта вымушаная мера. Але мне не хочацца, каб зададзены тэмп спыняўся.

Я хацеў бы прапанаваць кандыдатуру чалавека, які мне як брат, – Івана Ціхана. Вы нават не ўяўляеце, праз якія цяжкасці прайшоў гэты чалавек.

Як толькі спраўлюся з праблемамі (у мяне ёсць і сямейныя абставіны), паспрабую вярнуцца і падхапіць тое, што мы маем”.

А вось Іван Ціхан пасля прызначэння заявіў, што хацеў бы, каб у сям’і лёгкаатлетаў была згода.

“*Я з Гродна, у рэгіёне шмат каталікоў, але хапае і мусульман*, – цытуе Івана Ціхана *pressball.by*. – *У мяне ёсць сябры-мусульмане. І нікому не прыходзіць у галаву лаяцца і біцца з-за таго, што адны вераць у Алаха, а другія – у Ісуса. Перакананы, што ў любой жыццёвай сітуацыі трэба быць больш памяркоўнымі, паважліва ставіцца адзін да аднаго. Нават калі ў кожнага ёсць свая думка па якіх бы там ні было пытаннях. Як ні круці, але ўсім нам прыйдзецца жыць у гэтай краіне.*

Ці патрэбна дзяліць спартсменаў на “правільных” і “няправільных”? Няма такіх паняццяў. Усе мы – людзі. У бацькоў не бывае любімых і нелюбімых дзяцей. Кожны лёгкаатлет з’яўляецца сябрам Беларускай федэрацыі і вялікай лёгкаатлетычнай сям’і.

Таму я буду адстойваць усіх. Як жа інакш? Не трэба дзяліць па палітычных ці нейкіх іншых поглядах. Лічу, з кожным трэба размаўляць, абмяркоўваць. У нашай лёгкаатлетычнай сям’і, як і ў любой іншай, усе пытанні трэба вырашаць унутры, спакойна. Так звычайна атрымліваецца хутчэй і з мінімальнымі стратамі”.

Алесь СІВЫ.

ТЫМ ЧАСАМ

Міжнародная федэрацыя лёгкай атлетыкі асудзіла абранне кіраўніком Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі Івана Ціхана.

Прэс-аташэ федэрацыі адзначыў, што чалавек з допінгавым мінулым не можа займаць кіруючыя пасады ў лёгкай атлетыцы.

“*Ніводны чалавек, які адбыў допінгавую дыскваліфікацыю, не павінен займаць кіруючую пасаду ў структурах сусветнай лёгкай атлетыкі*”, – сказаў прадстаўнік Міжнароднай федэрацыі лёгкай атлетыкі.

Нагадаем, што Івана Ціхана ў свой час пазбавілі сярэбранага медаля Алімпіяды-2004, пасля таго як у 2012 годзе яго паўторны тэст паказаў сляды анабалічных стэроідаў. У Ціхана забралі таксама залатыя медалі чэмпіянату свету 2005 года і чэмпіянату Еўропы 2006 года.

ШАХМАТЫ

Задача ад чытача

Сваю двухходоўку прапануе **Міхаіл Кошаль** з Мінска ***(гл. дыяграму).***

Белыя: Кра6, Фh1, Лb7, Лd2, Cd6, Кс8, Kf6 (7).

Чорныя: Крс6, Лg8, Са2, Cd8, пп. с4, с7, d5, е4 (8).

Мат за 2 хады.

Дасылайце рашэнні на адрас рэдакцыі ***(220030 г.Мінск, вул. Энгельса, 34а)*** або на электронны адрас: ***vadim_ne67@mail.ru.***

З народам!

Сярод соцень спартсменаў, якія падпісалі адкрыты ліст з патрабаваннем новых, сумленных, выбараў і спынення гвалту, былі і шахматысты: міжнародныя гросмайстры **Сяргей Азараў**, **Андрэй Жыгалка**, **Яўген Падольчанка**, **Ланіта Сцяцко**, старшыня Беларускай федэрацыі шахмат, віцэ-прэзідэнт ФІДЭ, міжнародны майстар **Анастасія Сарокіна**, міжнародны майстар **Віталь Мерыбанаў**, майстар ФІДЭ **Антон Сягоднік**, майстар спорту **Дзмітрый Буланаў**, кандыдаты ў майстры спорту **Ілля Сапон**, **Валянцін Ежаль**, **Іван Сапега** і **Ігар Повад** (два апошнія – таксама журналісты і блогеры). Дарэчы, былі ў спісе і шашысты: гросмайстар **Аляксандр Прэсман**, майстар **Уладзіслаў Сплендэр**, 6-разовы чэмпіён свету і Еўропы сярод моладзі **Андрэй Толчыкаў**…

Без узнагарод

Як мы раней паведамлялі, зборная Беларусі брала ўдзел у анлайн-алімпіядзе ФІДЭ – у групе А другога дывізіёна. На жаль, вынік атрымаўся не вельмі ўдалы.

У першым туры нашы землякі саступілі Балгарыі (2,5:3,5), у другім перамаглі Бангладэш (4:2), у трэцім нечакана прайгралі Туркменістану (2,5:3,5). Няўдала склаўся і другі гульнявы дзень – паражэнні ад Філіпін (1,5:4,5), Інданезіі (2,5:3,5) і Германіі (2,5:3,5). У заключны дзень беларуская каманда атрымала тры перамогі: над Кіргізіяй (5,5:0,5), Бельгіяй (4,5:1,5) і Аўстраліяй (3,5:2,5), – але ў выніку заняла толькі шостае месца з дзесяці магчымых, набраўшы 8 матчавых балаў. Тры прызавыя месцы ў гэтай групе занялі Балгарыя (18 балаў), Германія (15) і Інданезія (12).

На мужчынскіх дошках **Уладзіслаў Кавалёў** набраў 3,5 бала з 6, **Аляксей Аляксандраў** – 2 з 5, запасныя **Кірыл Ступак** і **Вячаслаў Зарубіцкі** – адпаведна 2 з 3 і 0,5 з 4.

На жаночых дошках у **Вольгі Бадэлька** – 2,5 бала з 7, у **Настассі Зязюлькінай** – 4,5 з 6, у запасных **Ланіты Сцяцко** і **Яны Ільючык** – адпаведна 1,5 з 2 і 2,5 з 3.

На юніёрскіх дошках **Міхаіл Нікіценка** набраў 4 бала з 5, **Аляксандра Тарасенка** – 2,5 з 6, запасныя **Дзяніс Лазавік** і **Ксенія Зелянцова** – адпаведна 1,5 з 4 і 2 з 3.

Прапануем дзве пераможныя партыі беларускіх шахматыстаў.

Луіс Энгель – Міхаіл Нікіценка

1.е4 е5 2.Kf3 Кс6 3.Cb5 а6 4.Са4 Kf6 5.d3 b5 6.Cb3 Се7 7.а4 b4 8.Kbd2 d6 9.Кс4 h6 10.h3 0-0 11.0-0 Се6 12.Ле1 Kh7 13.d4 ed 14.К:d4 К:d4 15.Ф:d4 Kf6 16.Cf4 Kd7 17.Лad1 Кс5 18.Фd2 а5 19.Ле3 Cg5 20.С:g5 Ф:g5 21.Фd4 С:с4 22.Ф:с4 Лае8 23.Лd5 Ле5 24.h4 Фе7 25.g3 с6 26.Л:е5 Ф:е5 27.с3 bc 28.bc К:b3 29.Ф:b3 Фс5 30.Лf3 g6 31.Фd1 h5 32.Фd2 Ле8 33.Лf6 Л:е4 34.Л:d6 Л:а4 35.Лd7 Фf5 36.Ла7 Ла1+ 37.Крh2 Фf3 38.Фd8+ Kph7, 0:1.

Антон Смірноў – Кірыл Ступак

1.е4 е6 2.d4 d5 3.Кс3 Кс6 4.е5 f6 5.Cb5 Cd7 6.Kf3 Фе7 7.Ке2 К:е5 8.С:d7+ К:d7 9.0-0 Фf7 10.Kf4 0-0-0 11.Ле1 Ле8 12.Фе2 е5 13.de К:е5 14.К:е5 fe 15.с4 Cb4 16.К:d5 С:е1 17.Ф:е1 Kf6 18.Ке3 Лhf8 19.b3 Лd8 20.Cb2 Лfe8 21.Фе2 Фh5 22.Ф:h5 К:h5 23.Сс3 Kf6 24.Kpf1 Ке4 25.Се1 с6 26.Кре2 g6 27.b4 Лd4 28.а4 Kd6 29.Лс1 Kf5 30.b5 К:е3 31.fe Лd7 32.bc bc 33.Сс3 Лf7 34.е4 Лef8 35.Кре3 Ле8 36.Лd1 Лd7 37.Лf1 Лed8 38.Лс1 Лd1 39.Лс2 Лb1 40.С:е5 Ле1+ 41.Kpf4 Лf8+ 42.Kpg5 Л:е4 43.Cg3 Лf5+ 44.Kph6 Ле7, 0:1.

Дарэчы, скончылася анлайн-алімпіяда канфліктам. У фінальным матчы Расія–Індыя тром індыйскім шахматыстам з-за праблем з сувяззю былі прысуджаны паражэнні. Індыя аспрэчыла вынік матча, пасля чаго прэзідэнт ФІДЭ Аркадзь Дварковіч узнагародзіў залатымі медалямі абедзве зборныя. Але аналагічны выпадак з сувяззю адбыўся раней ў чвэрцьфінале, з-за чаго Арменія прайграла Індыі. Таму Арменія жорстка раскрытыкавала кіраўніцтва ФІДЭ.

Праверце адказы

Задача М.Бельчыкава, змешчаная ў “Народнай Волі” 8 верасня, рашаецца: 1.Ла6! zz 1...а4 2.Л:а4 g4 3.Ла5х, 1...Крg4 2.Л:а5 Крg3 3.Л:g5х. Абодва варыянты заканчваюцца гэтак званым “ідэальным матам”.

Першымі правільна рашылі **Васіль Жуковіч**, **Сяргей Галкін**, **Славамір Буката**, **Ігар Ананіч**, **Віктар Жук**, **Сяргей Цяльпук**.

Вадзім ЖЫЛКО.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.
Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.).
Отпечатано в АО «Прайм Принт Москва», 141707,МО, г.Долгопрудный, Лихачевский пр-д, 5В. Подписано в печать 01.10.2020 в 17.00. Объем 4 печ. листа. Тираж 22040 экз. Заказ №2678.